

Mendelova univerzita v Brně
Provozně ekonomická fakulta

Využitie SEPA inštrumentov v Slovenskej republike

Bakalárska práca

Vedúci práce:
doc. Ing. Vlasta Kašparovská, Ph.D.

Vypracovala:
Michaela Nemcová

Brno 2015

Na tomto mieste by som chcela poďakovať doc. Ing. Vlaste Kašparovskej, Ph.D., vedúcej mojej bakalárskej práce, za cenné rady a pomoc. Taktiež sa chcem poďakovať všetkým respondentom za poskytnuté údaje. V neposlednom rade sa chcem poďakovať svojej rodine a blízkym za ich podporu počas štúdia.

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že som túto prácu: **Využitie SEPA inštrumentov v Slovenskej republike**

vypracovala samostatne a všetky použité pramene a informácie sú uvedené v zozname použitej literatúry. Súhlasím, aby moja práca bola zverejnená v súlade s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách v znení neskorších predpisov, a v súlade s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Som si vedomá, že sa na moju prácu vzťahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavrenie licenčnej zmluvy a užitie tejto práce ako školského diela podľa § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Ďalej sa zaväzujem, že pred spísaním licenčnej zmluvy o využití diela inou osobou (subjektom) si vyžiadam písomné stanovisko univerzity o tom, že predmetná licenčná zmluva nie je v rozpore s oprávnenými záujmami univerzity, a zaväzujem sa uhradiť prípadný príspevok na úhradu nákladov spojených so vznikom diela, a to až do jej skutočnej výšky.

V Brne dňa 17. apríla 2015

Abstrakt

Jedným z kľúčových cieľov Európskej únie bolo vytvoriť jednotnú oblasť platieb v krajinách patriacich do Európskeho hospodárskeho spoločenstva na základe princípov menovej únie. Preto orgány Európskej únie vytvorili projekt SEPA, ktorý uľahčuje platobný systém vo všetkých krajinách zainteresovaných do tohto projektu a umožňuje prevádzať cezhraničné platby za rovnakých podmienok ako domáce. Práca sa venuje charakteristike SEPA, legislatívnej a právnej norme, ktorá upravuje systém SEPA. Popísané sú aj SEPA nástroje a inštitúcie tohto projektu. Práca zahŕňa aj priebeh, orgány SEPA a nástroje SEPA na Slovensku. Praktická časť sa venuje analýze dát na základe vytvorených dotazníkov. Obsahuje analýzu informovanosti, využívania, prínosov a dopadov Jednotnej oblasti na fyzické a právnické osoby Slovenskej republiky, ako účastníkov bezhotovostného platobného styku na základe vytvorených dotazníkov.

Kľúčové slová

SEPA, cezhraničný platobný styk, SEPA úhrady, SEPA inkasá, rámec pre platobné karty.

Abstract

One of the key goal of European Union was create single europe payments in countries in European economic community on the base of principals of the monetary union. Therefore, agencies of the European union created project SEPA, which eases payments system in all countries participated in this project and enables to transfer cross-border payments in same conditions like domestic payments. Thesis professes to characteristic of SEPA, legislative and law standard, which regulates system SEPA. There are described SEPA instruments and institutions of this project. Thesis involves also process, institutions and instruments of SEPA in Slovakia. Practical part of thesis focuses on analysis of data obtained from created questionnaires. It contains an analysis of information, the use, value and impact of the Single European natural and legal persons of Slovakia as participants cashless payments based on a questionnaires.

Key words

SEPA, cross-border payments, SEPA credit transfer, SEPA direct debit, card framework.

Obsah

1	Úvod a cieľ práce	15
1.1	Úvod.....	15
1.2	Ciele práce a metodika	16
2	Jednotná oblasť SEPA	18
2.1	Etapy vzniku Jednotnej oblasti SEPA.....	18
2.2	Inštitúcie	19
2.2.1	Európska platobná rada.....	19
2.2.2	Európska centrálna banka	19
2.2.3	Európska komisia (EK).....	20
2.3	Právny rámec projektu SEPA.....	20
2.4	Platobné nástroje systému SEPA.....	23
2.4.1	Schéma pre úhrady (Credit transfer)	23
2.4.2	Schéma pre inkasá (Direct debit).....	26
2.4.3	Rámec pre platobné karty (SEPA card framework).....	28
2.5	EBA a jej aktuálna platforma.....	29
2.6	SEPA na Slovensku.....	30
2.6.1	Zainteresované inštitúcie v oblasti SEPA na Slovensku	32
	Podvýbor pre SEPA	32
	Slovenská banková asociácia.....	33
	Národná banka Slovenska	33
	Ministerstvo financií.....	33
2.6.2	SEPA úhrady.....	33
2.6.3	SEPA inkaso	34
2.6.4	SEPA platobné karty.....	35
2.6.5	Platby prostredníctvom SIPS v SR	35
2.6.6	Platby prostredníctvom TARGET2-SK v SR	36
3	Výsledky empirického šetrenia	38
3.1	Metodika prieskumu	38

3.1.1	Údaje o dotazníkoch.....	38
3.1.2	Charakteristika dotazovaných vzoriek	38
3.2	Výsledky šetrenia dotazovania jednotlivých skupín respondentov.....	39
3.2.1	Banky	39
3.2.2	Firmy	46
3.2.3	Fyzické osoby—podnikatelia	53
3.2.4	Ostatné fyzické osoby – nepodnikatelia	58
4	Záver	64
5	Zoznam použitej literatúry	66
6	Prílohy	70
6.1	Príloha č. 1: Dotazník určený bankám.....	71
6.2	Príloha č. 2: Dotazník určený firmám	74
6.3	Príloha č. 3: Dotazník určený podnikateľom	77
6.4	Príloha č. 4: Dotazník určený nepodnikateľom	80

Zoznam obrázkov

Obr. 1	Krajiny oblasti SEPA Zdroj: Europäische Union, 2015.	18
Obr. 2	SEPA platba Zdroj: Tatra banka, 2014	24
Obr. 3	Príklad slovenského formátu čísla IBAN Zdroj: Poštová banka, 2015	25
Obr. 4	Schéma pre SEPA inkaso Zdroj: Kotasová, 2013	27
Obr. 5	Rámec pre platobné karty Zdroj: Oesterreichische National bank, 2015, upravené autorkou	29
Obr. 6	Inštitúcie pre oblasť SEPA na Slovensku Zdroj: Zavedenie SEPA..., 2012, s. 7	32
Obr. 7	Počet SEPA transakcií v tis. cez SIPS na Slovensku v rokoch 2012, 2013 a 2014	36
Obr. 8	Hodnota SEPA transakcií v mil. eur cez SIPS na Slovensku v rokoch 2012, 2013 a 2014	36
Obr. 9	Počet SEPA transakcií cez TARGET2 na Slovensku v rokoch 2012, 2013 a 2014	37
Obr. 10	Hodnota SEPA transakcií v mld. eur cez TARGET2 na Slovensku v rokoch 2012, 2013 a 2014	37
Obr. 11	Počet bánk informujúcich klientov o nových pravidlách SEPA	39
Obr. 12	Počet bánk poskytujúcich poradenstvo o SEPA produktech	39
Obr. 13	Najväčšie výhody SEPA	40
Obr. 14	Najpoužívanejší nástroj SEPA	41
Obr. 15	Najmenej používané nástroje SEPA	41
Obr. 16	Plánované zvýšenie bankových poplatkov SEPA	42
Obr. 17	Sťažnosti pri platbách SEPA	42
Obr. 18	Náklady v sekcii transakcie a spracovanie	43

Obr. 19	Náklady v sekcii distribúcia a obsluha	43
Obr. 20	Náklady v sekcii IT a rozvoj	44
Obr. 21	Náklady v sekcii réžie	44
Obr. 22	Náklady v položkách Transakcie a spracovanie	45
Obr. 23	Počet bankami riešených mesačných odvolaných inkás	46
Obr. 24	Informovanosť firiem o projekte SEPA	46
Obr. 25	Najčastejšie firmami používané nástroje SEPA	47
Obr. 26	Pridelený identifikátor CID	47
Obr. 27	Poskytovanie inkás v zahraničí	48
Obr. 28	Pôsobenie na zahraničných trhoch	48
Obr. 29	Mesačný počet uskutočnených cezhraničných platieb	49
Obr. 30	Využitie jedného účtu pri cezhraničných platbách	49
Obr. 31	Splnený limit zrealizovania platieb	50
Obr. 32	Využitie prechodného dvojročného obdobia pri komunikácii s bankou	50
Obr. 33	Využitie prechodného dvojročného obdobia pre zmenu účtového systému	51
Obr. 34	Zvýšenie nákladov pri prechode na nový účtový systém	51
Obr. 35	Očakávaná návratnosť financií po úpravách v systémoch	52
Obr. 36	Úspory vďaka SEPA	52
Obr. 37	Odvolanie inkasa	53
Obr. 38	Pripísanie vrátených financií na účet v plnej výške	53
Obr. 39	Informovanosť podnikateľov o SEPA platbách zo strany banky 54	
Obr. 40	Najčastejšie podnikateľmi používané nástroje SEPA	54
Obr. 41	Realizácia cezhraničných platieb	55

Obr. 42	Počet mesačných cezhraničných transakcii	55
Obr. 43	Využívanie len jedného účtu	56
Obr. 44	Splnenie limitu zrealizovania platieb	56
Obr. 45	Pôsobenie na zahraničných trhoch	57
Obr. 46	Úspora vďaka zavedeniu SEPA	57
Obr. 47	Odvolanie inkasa	58
Obr. 48	Pripísanie financií v plnej výške na účet	58
Obr. 49	Informované ostatné fyzické osoby o SEPA	59
Obr. 50	Najčastejšie využívané nástroje SEPA ostatnými fyzickými osobami	59
Obr. 51	Realizovanie cezhraničných platieb	60
Obr. 52	Počet mesačných cezhraničných platieb	60
Obr. 53	Využívanie len jedného účtu pri cezhraničných platbách	61
Obr. 54	Zrealizovanie platieb do nasledujúceho pracovného dňa	61
Obr. 55	Mesačná úspora vo financiách ostatných fyzických osôb	62
Obr. 56	Odvolanie inkasa — ostatné fyzické osoby	63
Obr. 57	Pripísanie plnej sumy na účet pri odvolaní inkasa — ostatné fyzické osoby	63

1 Úvod a cieľ práce

1.1 Úvod

Európska únia ako spoločenstvo takmer všetkých krajín starého kontinentu sa už od začiatku jej vzniku snažila vytvárať pre členské krajiny vhodné podmienky, ktoré by umožnili výhody a lepší život občanov žijúcich v únii. Cez colnú úniu a zónu voľného obchodu sa posunula smerom k hospodárskej a menovej únii a naďalej napreduje, pretože tento proces ešte nie je ukončený.

Zavedením eura a postupným zavádzaním do jednotlivých členských krajín ako národnú menu, Európska únia urobila krok vpred a začala zjednocovať pravidlá i systémy v menovej oblasti celej únie. Týka sa to najmä krajín eurozóny, ktoré majú menu euro ako svoju národnú. Na spolupráci sa však podieľajú aj ostatné krajiny Európy, ktoré majú vlastné meny a sú tak súčasťou celku v partnerstve s eurozónou.

Súčasťou bežného života sú aj bezhotovostné platby. Hoci je ešte stále veľké množstvo ľudí, používajúcich hotovosť ako prostriedok k vykonaniu platieb, bezhotovostné transakcie napredujú míľovými krokmi a stali sa bežnou súčasťou života. Avšak v mnohých prípadoch boli pravidlá pre prevody nejednotné a menili sa z banky do banky a z krajiny do krajiny. Najmä pri cezhraničných prevodoch človek nemalokedy zaplatil vysoké poplatky za uskutočnenie platieb do zahraničia. Toto spolupráci medzi členskými krajinami rozhodne nepomáhalo a neľahčovalo.

Preto sa Európska únia po zavedení eura začala pohrávať s myšlienkou zjednodušenia platieb do zahraničia a vytvoriť tak jednotné rámce pre platobný styk. Jej snahou bolo vytvoriť spoločné schémy pre základné platobné nástroje, ako sú úhrady, inkasá a platobné karty. Tieto schémy popisujú princípy fungovania a zúčtovania platieb na báze zjednotenia podmienok s domácimi platbami. Teda cieľom bolo, aby sa cezhraničné platobné transakcie správali ako domáce a za rovnaké poplatky ako platíme za tuzemské prevody.

Tieto pravidlá a princípy zastrešuje projekt pod názvom SEPA – Single Euro Payment Area. Od jeho začiatku prešli platby mnohými zmenami, od zjednodušenia cez zlacnenie až po bezpečnosť. Avšak stále tento projekt nie je ukončený, no podstatné zmeny v platbách už prebehli a teraz sa pracuje na prípadných korekciách možných chýb, ktoré, ako každý systém, sa môžu objaviť. Možno ale s istotou potvrdiť, že tento systém si pochvalujú nielen banky, ale aj ich klienti.

1.2 Ciele práce a metodika

Cieľom tejto bakalárskej práce je zhodnotiť efekty implementácie projektu SEPA v Slovenskej republike.

Praktická časť má niekoľko čiastkových cieľov.

Prvým čiastkovým cieľom bolo zistiť, ako sú klienti informovaní o projekte SEPA a jeho výhodách, ktoré sa ponúkajú klientom, zároveň aj skutočnosť, či si banky dostatočne plnia svoje povinnosti podať dôležité informácie o systéme SEPA.

Druhým cieľom bolo určiť preferencie klientov bánk v SEPA nástrojoch. Teda aké produkty SEPA klienti preferujú a používajú najčastejšie, a to od klientov, ako aj od bánk.

Tretí cieľ sa týkal nákladov a úspor. Snahou bolo zistiť, ako implementácia projektu ovplyvnila jednotlivé náklady bánk, ale aj náklady a úspory firiem a úspory podnikateľov i nepodnikateľov.

Ďalším cieľom bolo zistiť, či bankovní klienti využívajú výhody, ktoré im SEPA ponúka. To súvisí aj s cieľom identifikovať, koľkí klienti využívajú aj cezhraničné transakcie a koľkí práve naopak platia iba na národnej úrovni a teda nie sú schopní dostatočne posúdiť prínosy SEPA.

Pre písanie bakalárskej práce sa zameriam na štúdium smernice a nariadení Európskeho parlamentu, ako aj slovenskou legislatívou a implementačnými plánmi spojenými so zavádzaním SEPA. Nevyhnutnou súčasťou štúdia sú aj odborné články vydávané Národnou bankou Slovenska a rôznymi publikáciami, ktoré informovali širokú verejnosť o prínosoch v platobnom styku podľa pravidiel SEPA.

Na základe preštudovaných materiálov a z nich získaných informácií vytvorím a rozpošlem dotazníky právnickým i fyzickým osobám. Z nich kvantitatívne analyzujem odpovede na jednotlivé otázky v dotazníkoch. Otázky sa budú týkať výhod projektu SEPA, ktoré respondenti majú k dispozícii, napr. rýchlosť uskutočnenia bezhotovostných transakcií či odvolanie inkasa. Respondentom budú položené aj otázky o platobných nástrojoch, t. j. ktoré nástroje SEPA najviac využívajú. Rovnako sa pomocou dotazovania pokúsim zistiť, ako projekt SEPA ovplyvnil náklady respondentov, resp. či pociťujú určitú úsporu najmä pri cezhraničných platbách.

Dotazníky vytvorím online pomocou systému Survio a následne pošlem určeným respondentom, konkrétne bankám, firmám, fyzickým osobám – podnikateľom a nepodnikateľom. Dotazník pre banky bude pozostávať z 13 otázok, pre firmy zo 17 otázok, z toho posledné dve otázky sú otvorené týkajúce sa odboru podnikania a počtu zamestnancov. Pre podnikateľov dotazník bude pozostávať z 13 otázok, z toho posledné tri otázky budú venované odboru podnikania, dosiahnutého vzdelania a veku. Nakoniec dotazník určený nepodnikateľom bude obsahovať 11 otázok a z toho posledné dve otázky sa budú týkať veku a dosiahnutého vzdelania. Plánovaný časový harmonogram dotazovania som si určila od júna roku 2014

a ukončenie v januári 2015. Pre každú skupinu respondentov určím kvótu, minimálne koľko odpovedí musím dostať od každej skupiny opýtaných – 10 bánk, 10 firiem, 20 podnikateľov a 50 ostatných fyzických osôb. Pre banky je stanovené jediné kritérium, pôsobenie na Slovensku. Firmy musia spĺňať dve kritériá, a to sídlo v Slovenskej republike a viac ako 50 zamestnancov. Fyzické osoby, podnikatelia i nepodnikatelia, musia mať miesto bydliska na Slovensku a vek od 25 do 55 rokov. Všetci respondenti budú vybraní kvótnym spôsobom. Firmy budú vyberané z Obchodného registra Slovenskej republiky a podnikatelia zo Živnostenského registra. Ostatné fyzické osoby budú vybraté náhodne z telefónneho zoznamu. Jednotlivé otázky slovne i graficky vyhodnotím.

Na konci bakalárskej práce zhodnotím informácie o projekte SEPA.

2 Jednotná oblasť SEPA

Jednotná európska platobná oblasť SEPA (Single Europe Payments Area) je projekt, ktorého sa zúčastňuje 34 krajín, z toho šesť krajín, ktoré nie sú členom Európskej únie. Princípom systému SEPA je zjednotenie pravidiel a platieb bezhotovostného platobného styku vo všetkých 34 krajinách tak, aby aj cezhraničné transakcie boli ako domáce platby. Cieľom je postupne odstrániť všetky bariéry, ktoré existovali v platobnom systéme v eurách pred zavedením SEPA. (Národná banka Slovenska, 2015)

V platobnom systéme SEPA sú zúčastnené všetky krajiny Európskej únie plus krajiny mimo EU, a to: Island, Lichtenštajnsko, Monako, Švajčiarsko, Nórsko a San Maríno. (European central bank, 2015)

Obr. 1 Krajiny oblasti SEPA
Zdroj: Europäische Union, 2015.

2.1 Etapy vzniku Jednotnej oblasti SEPA

Všetko sa začalo v roku 1999, kedy vznikla Hospodárska a menová únia a súčasne sa zaviedla spoločná mena. Už v tomto období sa tvorili myšlienky, ako spoločný trh viac zjednotiť a zjednodušiť tak pohyb tovarov a služieb. V roku 2002 bola oblasť Európskej únie ešte stále nejednotná, a hoci spoločné platidlo euro nadobudlo fyzickú podobu, oblasť platieb bola i naďalej plná obmedzení a bariér. Najväčšie problémy predstavovala sféra cezhraničných transakcií, ktorá sa výrazne odlišovala od domácich platieb. (Musa, Musová, 2006, s. 231-232)

Realizácia projektu SEPA zahrňuje tri fázy (Jednotná oblasť..., 2009): fázu plánovania, fázu implementácie a fázu migrácie.

1. Fáza plánovania

Počiatok prvej fázy plyní z roku 2004, kedy bolo potrebné navrhnuť schémy pre inkasá, úhrady a platobné karty. Dôležitý bol aj podrobný námet bezproblémového fungovania systému, čo sa týka infraštruktúry.

2. Fáza implementácie

Začína sa približne v polovici roku 2006. Súčasťou bolo zavádzanie schém a štandardov do praxe, no najprv jeho príprava. Toto obdobie znamenalo skúšobnú lehotu pre subjekty, účastníkov systému SEPA, napr. banky, prevádzkovateľov infraštruktúr, podniky a i. Druhá fáza končí koncom roka 2007 a po nej nasleduje posledná fáza.

3. Fáza migrácie

Konečná fáza, započatá v roku 2008, kedy boli pre všetky zainteresované subjekty prístupné oba systémy platieb a oba druhy platobných nástrojov, staré i nové. Tieto systémy fungovali súčasne a zabezpečili tak pozvoľný prechod k novému systému, ktorého nové nástroje budú prevažovať na konci migračnej fázy. Po jej skončení mohli účastníci platobného systému prijímať a odosielať eurové platby výlučne novým režimom SEPA.

2.2 Inštitúcie

Na SEPA projekte sa zúčastňuje niekoľko inštitúcií, ktoré sú prepojené vzájomnou spoluprácou. Európska platobná rada, Európska centrálna banka a Európska komisia zastrešujú tento významný projekt a spolupodieľajú sa spoločne na jeho procese.

2.2.1 Európska platobná rada

Európska platobná rada (European Payment Council — EPC) bola zriadená v roku 2002 ako nezisková organizácia. Do chodu tejto inštitúcie je zapojených viac ako 360 odborníkov z 34 krajín začlenených do projektu SEPA, ktorí zastupujú bankový sektor. EPC riadi a koordinuje projekt SEPA. Ustanovuje nové pravidlá a postupy pri platobných transakciách v mene euro. Vytvára schémy a rámce potrebné pre správne fungovanie systému SEPA. Monitoruje implementované pravidlá, fungovanie schém a rámcov a realizovanie jej rozhodnutí v bankovom sektore. (European Payments Council, 2015)

Členmi EPC sú všetky krajiny Európskej únie v zastúpení bankových asociácií, medzi nimi aj Slovenská banková asociácia ako tlmočník za Slovenskú republiku. (European Commission, 2014)

2.2.2 Európska centrálna banka

Európska centrálna banka (European Central Bank — ECB) hrá rolu katalyzátora v integrácii pre platby v eurách, podporuje plynulý chod platobných systémov, a tým koordinuje proces projektu SEPA. Spolu s ďalšími orgánmi (politickými au-

toritami, bankovými sektormi jednotlivých krajín EU a používateľmi platobných služieb) sleduje priebeh SEPA.

ECB spolu s Európskou komisiou zriadila Radu SEPA v roku 2010 na podporu integrácie retailových platieb v eurách, čo najefektívnejšieho zapojenia všetkých zainteresovaných strán a podporu konsenzu o ďalších krokoch smerujúcich k dokončeniu projektu. Dňa 19. 12. 2013 Radu SEPA nahradila Európska obchodná platobná rada (European Retail Payments Board — ERPB), ktorá tiež prispieva k správne smerovaniu integrácie maloobchodných platieb v eurách a vytváraniu tak konkurencieschopného a dobre fungujúceho trhu eurových retailových platieb. (European payments council, 2015)

2.2.3 Európska komisia (EK)

Jednou z funkcií Európskej komisie (European Commission) je aj návrh legislatívy. EK plní teda zákonodarnú úlohu v rámci všetkých krajín Európskej únie, pričom je rešpektovaná zásada subsidiarity. Jednou z úloh EK je teda i pre projekt SEPA navrhnúť vhodnú legislatívu, zabezpečujúcu jeho správne fungovanie. (Európska únia, 2010)

Práve EK je jeden z prvých orgánov, ktorý navrhol myšlienku terajšieho projektu SEPA. Dňa 26.9. 1990 vydala správu *Making payments in the internal market*. Už v tejto správe sa nachádzajú základné myšlienky, ktoré sú aplikované i v systéme SEPA — dosiahnuť jednotnú oblasť platieb, a to za podmienok rýchlych, spoľahlivých platieb za nízke poplatky pre všetky subjekty v celom priestore jednotného systému. (Making payments..., 1990)

2.3 Právny rámec projektu SEPA

Právny rámec projektu SEPA je určený Nariadením Európskeho parlamentu a Rady EU č. 260/2012 stanovujúcim technické a obchodné požiadavky pre platobné nástroje SEPA — inkasá a úhrady v mene euro. Toto nariadenie doplnilo a zčasti zmenilo predchádzajúce Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 924/2009 zo 16. Septembra 2009 o cezhraničných platbách v Spoločenstve. Nariadenie zo dňa 14. marca 2012 stanovilo konečný dátum prechodu platobných nástrojov pred zavedením SEPA na SEPA úhrady a inkasá 1. február 2014. (FINinfo, 2013)

Podľa prvého odstavca Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EU č.260/2012 je vymedzený postoj k SEPA a dôvod snahy o zavedenie a rozvíjanie tohto projektu: „Vytvorenie integrovaného trhu s elektronickými platbami v eurách bez rozdielov medzi vnútroštátnymi a cezhraničnými platbami je nevyhnutné na náležité fungovanie vnútorného trhu. Na tento účel je cieľom projektu jednotnej oblasti platieb v eurách vypracovať spoločné celoúniové platobné služby, ktorými sa nahradia súčasné vnútroštátne platobné služby.“ (Nariadenie..., 2012)

V tom istom odstavci sa ďalej uvádza, že týmto spôsobom sa zaručia všetkým občanom a firmám v celej Únii platobné služby na vysokej úrovni bezpečnosti, spoľahlivosti a ľahkej použiteľnosti pri platbách na vnútroštátnej i cezhraničnej

úrovni. Projekt SEPA má zabezpečiť jednoduchší vstup nových subjektov na trh, vytvorenie nových produktov, a tým zvýšenie miery hospodárskej súťaže vo sfére platobných služieb a rýchlejšie zavádzanie inovácií v platobnom styku. To by malo prispieť i k následnej úspore z rozsahu a spomínanému posilneniu hospodárskej súťaže, čo by viedlo k znižovaniu cien elektronických služieb. Neočakáva sa a cieľom nie je nárast poplatkov za platobné služby. Za týmto účelom Komisia každoročne predkladá monitorovanie vývoja cien v platobnom sektore.

Okrem nového formátu XML, možnosti prechodného používania bankového čísla účtu BBAN ako identifikátora namiesto čísla IBAN do roku 2016 a nevyhnutnosti informovať občanov EÚ o SEPA včas, aby sa mohli na zmeny v predstihu pripraviť, sa Nariadenie venuje aj iným témam. V odstavci 13 je uvedené, že platitelia majú právo dať pokyn svojim poskytovateľom platobných služieb obmedziť inkaso. Vytvára sa tak možnosť spracovať pozitívne alebo negatívne zoznamy inkasantov.

Nariadenie taktiež stanovuje i prípady, ktoré nie sú jeho predmetom, a to nasledovné:

- Platobné transakcie medzi poskytovateľmi platobných služieb
- Platobné transakcie prostredníctvom systémov platieb vysokej hodnoty okrem inkasa, pri ktorom platiteľ nepožiadaval o vykonanie cez systém platieb vysokej hodnoty
- Platobné transakcie prostredníctvom platobnej karty či obdobného nástroja vrátane výberu hotovosti, ak sa platobná karta použije len na obdržanie potrebných informácií o úhrade alebo inkase
- Platobné transakcie pomocou telekomunikácií, IT alebo digitálnych zariadení, ak takýmto spôsobom nebola vykonaná úhrada alebo inkaso

Okrem rozsahu pôsobnosti sú v Nariadení vymedzené pojmy týkajúce sa platobného styku a projektu SEPA, požiadavky na inkasá a úhrady, práva a povinnosti platiteľa, príjemcu inkasa či poskytovateľa platobných služieb.

Nariadenie rieši aj krajiny EÚ s inou menou ako euro. Takéto krajiny musia splniť rovnaké požiadavky a pravidlá SEPA pre inkasá a úhrady pri vnútroštátnych i cezhraničných platbách do 31. októbra 2016. Konkrétne sa jedná o poskytovateľov platobných služieb, ako aj o ich používateľov. (Nariadenie..., 2012)

Európska komisia predložila 9. januára 2014 nové nariadenie doplňujúce predchádzajúce z roku 2012. Hlavnou podstatou je predĺženie doby, po ktorú sa v eurozóne akceptuje používanie starých formátov platieb odlišných od SEPA formátov, a to šesť mesiacov po 1. 2. 2014. Konečný termín pre domáce úhrady a inkasá sa teda posunul na 1. 8. 2014, na čo reagovala ECB a vyjadrila sa, že to môže spôsobiť neistotu. Európsky parlament schválil návrh nariadenia 4. 2. 2014 a Rada EÚ návrh prijala 18. 2. 2014 s retroaktívnou platnosťou od 31. januára 2014. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 248/2014, ktorým sa mení nariadenie č. 260/2012, pokiaľ ide o prechod na celoúniové úhrady a inkasá akceptuje krajiny, ktoré sa ešte nechceli vzdať používania vlastných formátov platieb do

1. 2. 2014. Ide predovšetkým o menšie podniky a spotrebiteľov. Veľké podniky uskutočnili prechod na SEPA štandardy už ku dňu 1. 2. 2014. (Kotasová, 2014, s. 10)

Vyššie uvedené Nariadenie podporuje Smernica o platobných službách (Payment Services Directive), ktorá bola implementovaná do legislatívneho rámca jednotlivých krajín v oblasti SEPA. Smernica obsahuje jasne vysvetlené pravidlá pre všetkých poskytovateľov platobných služieb, bez ohľadu na to, či poskytujú SEPA platobné služby alebo platobné produkty na domácej úrovni. (FINinfo, 2013)

Aktuálna Smernica Európskeho parlamentu a Rady bola prijatá Európskou komisiou 24. júla 2013 a zmenila predchádzajúce smernice 2002/65/ES, 2013/36/EÚ, 2009/110/ES a zrušila smernicu 2007/64/ES. (Smernica európskeho parlamentu a Rady, 2013)

Cieľom bola ďalšia modernizácia legislatívy pre maloobchodné platby, podpora inovácií a bezpečnosti európskeho platobného systému. Smernica spolu s nariadením reagujú na aktuálny spôsob platieb spotrebiteľov, keďže väčšina z nich platí a nakupuje prostredníctvom internetu alebo mobilných aplikácií. Kvôli rôznej technickej infraštruktúre, ako aj rôznym výmenným poplatkom medzi bankami pri platbách kartou sa vyžadovala snaha zjednotiť i túto sféru platieb. (European Commission, 2013)

Revidovaná smernica priniesla zo sebou dôležité zmeny za účelom zlepšenia platobného trhu v EU (European Commission, 2013):

- Do svojej pôsobnosti začlenila tzv. platobné iniciačné služby prebiehajúce medzi obchodníkom a bankou nakupujúceho a umožňujúce jednoduché a lacné elektronické platobné služby bez využitia platobnej karty. Aj na týchto poskytovateľov platobných služieb spadajú rovnaké normy regulácie a kontroly ako na ostatných poskytovateľov. Všetci poskytovatelia platobných služieb vrátane bánk sú povinní zvýšiť bezpečnosť elektronických prevodov prostredníctvom lepšieho overovania totožnosti zákazníkov
- Spotrebiteľia sú viac chránení pred podvodmi a zneužitím, ako aj pri nesprávnom uskutočnení platobných transakcií. Pri neautorizovanej transakcii čelia dotknutí spotrebiteľia strate len do výšky max. 50 Eur (predtým do 150 Eur)
- Posilnenie práv spotrebiteľov pri prevodoch mimo územia Európy alebo v inej mene ako euro
- Podpora vstupu nových účastníkov na trh a inovácia internetových a mobilných transakcií v EU

Smernica sa vzťahuje i na tretie krajiny, ak sa jedná o časť platby uskutočnenej v EU a ak má sídlo v EU len jeden z poskytovateľov platobnej služby. Ustanovenia Smernice sa uplatňujú na všetky meny, a nie iba na meny Európskej únie. (Smernica európskeho parlamentu a Rady, 2013)

2.4 Platobné nástroje systému SEPA

„Projekt SEPA, stanovuje spoločné pravidlá, spoločné postupy a spoločné štandardy pre dva platobné nástroje - úhrady a inkasá a zároveň definuje spoločný rámec pre platobné karty.“ (Národná banka Slovenska, 2015)

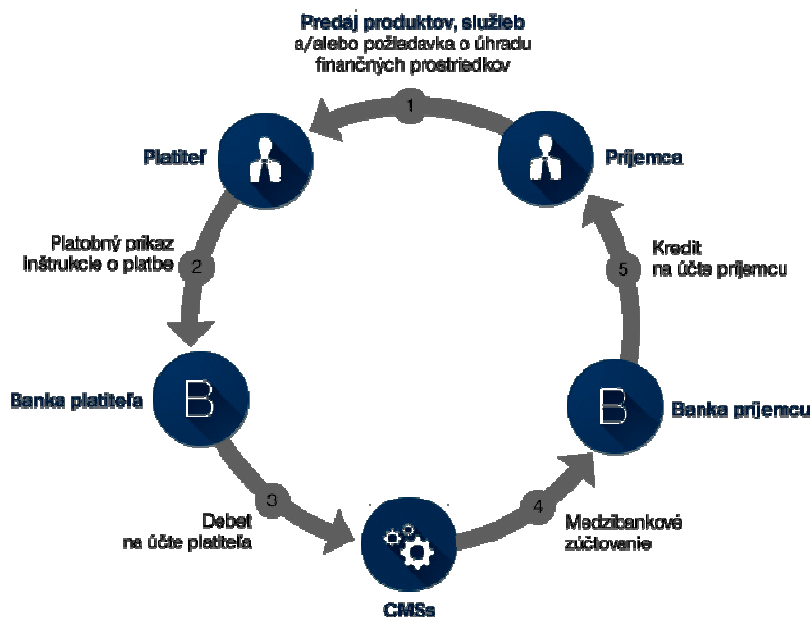
Cieľom tohto projektu je vytvorenie rámcových pravidiel, týkajúcich základných platobných nástrojov, ktoré vyhovujú požiadavkám a princípom SEPA. Jedná sa o nasledujúce rámce:

- Schéma pre úhrady SEPA
- Schéma pre inkasá SEPA
- Rámec pre platobné karty SEPA

Jednotlivé schémy však nepredstavujú konkrétne produkty, ale pravidlá, podľa ktorých si všetci poskytovatelia bankových služieb vytvoria svoje konkrétne produkty, fungujúce na princípe uvedených schém. Schémy pre SEPA úhrady a inkasá sú uvedené v knihách pravidiel (SEPA Credit Transfer Rulebook pre úhrady a SEPA Direct Debit Rulebook pre inkasá), ktoré predstavujú pravidlá a návod o priebehu transferov peňažných prostriedkov medzi platiteľom a prijímateľom platieb, pričom dovoľujú jednotlivým poskytovateľom služieb určité prispôsobenie a možné zlepšenie základnej služby popísanej v spomínaných knihách pravidiel. (Holička, 2006, s. 5)

2.4.1 Schéma pre úhrady (Credit transfer)

SEPA úhrada je najrozšírenejším a najpoužívanejším platobným nástrojom. Jedným z dôležitých aspektov tohto nástroja je platba v eurách v rámci SEPA priestoru, ktorá sa od 1.1.2012 podľa ustanovenia smernice o platobných službách pripíše na účet príjemcu najneskôr do konca nasledujúceho pracovného dňa. Pre identifikáciu účtu slúži ako identifikátor číslo IBAN. Do 1. februára 2016 zadávateľ platobného príkazu musí uviesť aj BIC kód v prípade cezhraničnej platby. Platbu je možné doplniť aj sprievodným textom s maximálnym počtom znakov 140. (Kotarová, 2013, s. 9)

Obr. 2 SEPA platba
Zdroj: Tatra banka, 2014

Najdôležitejšou zmenou v SEPA úhradách je prekonvertovanie starého čísla účtu spred zavedenia SEPA do nového medzinárodného formátu IBAN (International Bank Account Number), bez toho, aby klient o to banku požiadal. Bežným klientom bánk, okrem právnických osôb, je povolené naďalej používať starý formát čísla účtu, a to do februára 2016. IBAN pre Slovenskú republiku sa skladá z 24 znakov (Národná banka Slovenska, 2013):

- kódu krajiny
- kontrolných číslic
- kódu banky
- čísla účtu doplneného nulami
- predčíslia
- základného čísla účtu

IBAN môže mať rôznu dĺžku v jednotlivých krajinách, no musí mať minimálne 15 a maximálne 34 znakov. (VUB banka, 2015)

Obr. 3 Príklad slovenského formátu čísla IBAN
Zdroj: Poštová banka, 2015

BIC (Bank Identifier Code) je identifikačný kód banky (SWIFT kód), do ktorej platba smeruje a v ktorej má príjemca bezhotovostnej platby vedený účet. SWIFT kód je nutné použiť do 1. februára 2016 pri platbách do zahraničia. (Národná banka Slovenska, 2013)

SWIFT kód sa skladá z ôsmich (v prípade uvedenia sídla banky) alebo jedenástich znakov (v prípade uvedenia plus ešte pobočky banky), a to (Kašparovská, 2010, s. 34):

- štyroch abecedných znakov identifikujúcich banku
- dvojmiestneho kódu krajiny identifikujúceho krajinu, v ktorej má banka sídlo
- dvojmiestneho kódu mesta alebo regiónu, kde sa nachádza sídlo banky prípadne trojmiestneho kódu pobočky

SEPA úhradu ako samostatnú platbu je možné previesť do výšky 999 999 999,999 eur. Schéma SEPA úhrad priniesla množstvo zjednodušení a výhod pre všetkých klientov bánk (Kotasová, 2013, s. 4-5):

- všetky účty v oblasti SEPA sú dosiahnuteľné bezpečne a rýchlo bez ohľadu na to, či sa jedná o domácu alebo cezhraničnú platbu
- transakcie prebiehajú v plnej výške, teda bez zrážok (no nie je vylúčené určité spoplatnenie zákazníka u jeho banky)
- štandardizovaný formát čísla IBAN u všetkých účtoch v oblasti SEPA
- podpora jednotlivých, ako aj hromadných platieb
- možnosť jednoducho rozoznať druh platby pomocou dátových polí (napr. daňová)
- poskytovateľ platobných služieb na strane platiteľa môže požiadať o odvolanie chybných platieb alebo platieb odoslaných dvakrát

Po novom, podniky, okrem podnikov s menej ako 10 zamestnancami a ročným obratom menším než dva milióny eur, musia pre odosielanie súboru platieb používať nový formát XML podľa normy ISO 20022. Do januára roku 2016 môžu ešte

stále zasielať dáta v starom formáte a banka automaticky prijatý súbor prekonvertuje do nového formátu. (Kotasová, 2013, s. 4-5)

2.4.2 Schéma pre inkasá (Direct debit)

Schéma SEPA inkás je v prevádzke od 1. novembra 2009. Jednou z novinek v inkasných platbách je ich dosiahnuteľnosť v ktoromkoľvek štáte SEPA. Prijemcovia inkás (inkasanti) môžu byť teda i osoby nachádzajúce sa v inom štáte oblasti SEPA (zahraničné subjekty) ako je Slovenská republika. Ďalším rozdielom medzi SEPA inkasami a inkasami pred zavedením novej schémy je možnosť byť inkasantom aj pre fyzické osoby — podnikateľov (napr. prenajímateľ), nielen pre právnické osoby. (Kotasová, 2013, s. 13-14)

Inkasá podľa SEPA schémy rozlišujeme na:

- Inkaso CORE
- Inkaso Business to Business (B2B)

Prvý typ SEPA inkasa CORE, je klasická inkasná platba, ktorá je strhnutá z účtu platiteľa na základe jeho mandátu príjemcovi a podľa už vyššie uvedených pravidiel. Banka musí obdržať príkaz pri jednorazovom alebo prvom inkase do piatich dní pred jeho splatnosťou a pri opakovaných inkasných platbách do dvoch dní, no najskôr 14 dní pred splatnosťou (v prípade jednorazového, prvého i opakovaného inkasa).

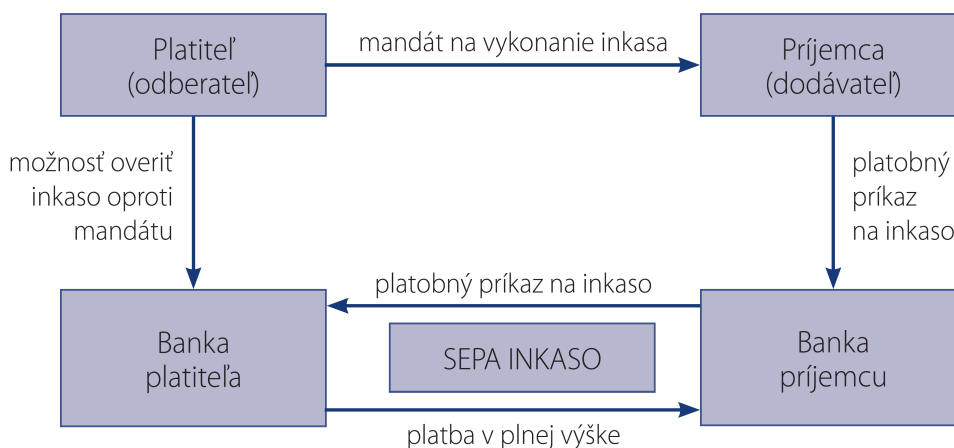
O druhý typ inkasa, Business to Business, sa jedná v prípade, ak platiteľom je podnikový klient a inkasnú platbu vykonáva v mene jeho obchodnej činnosti. B2B inkaso nie je dostupné pre bežných spotrebiteľov, ktorí nie sú podnikmi. Na rozdiel od inkasa typu CORE nie je platiteľ oprávnený žiadať vrátenie peňažných prostriedkov v prípade autorizovanej platby. Vrátenie financií je možné iba pri inkase bez poskytnutého mandátu do 13 mesiacov. Banka platiteľa musí dostať príkaz najneskôr jeden deň pred dňom splatnosti inkasa (prvého, ale aj nasledujúcich inkás či pri jednorazovom inkase) (Kotasová, 2013, s. 15)

Súhlas s inkasom podľa schémy SEPA inkás patrí priamo príjemcovi inkasa a nie banke. Tento súhlas, tzv. mandát dáva inkasantovi platiteľ inkasa a umožňuje príjemcovi inkasa iniciovať inkaso z účtu platiteľa. Inkasant si následne musí cez svoju banku zabezpečiť zinkasovanie inkasa v určitý deň. Mandát musí byť elektronicky archivovaný u príjemcu inkasnej platby. (Kotasová, 2013, s. 13-14)

Každý mandát musí obsahovať minimálne tieto prvky (ČSOB, 2013, s. 2):

- Referencia mandátu
- Meno a adresa platiteľa
- IBAN platiteľa
- BIC platiteľa
- Názov a adresa príjemcu
- CID príjemcu
- Typ inkasa (opakované alebo jednorázové)

- Typ schémy (B2B alebo Core)
- Dátum, podpisy

Obr. 4 Schéma pre SEPA inkaso
Zdroj: Kotasová, 2013

Každý príjemca inkasa musí mať pridelený vlastný identifikátor CID, o ktorý musí požiadať svoju banku. Identifikačné číslo CID (Creditor Identifier) slúži ako autorizácia inkasa na strane spracovateľskej banky. Aj mandát musí mať pridelené svoje identifikačné číslo, tzv. referenciu mandátu, na identifikáciu inkasného vzťahu. (Kotasová, 2013, s. 14)

Pataki (2013) uvádza nasledujúce časti identifikačného čísla CID:

- Prvé dve miesta – kód krajiny (pre Slovensko SK)
- Tretie a štvrté miesto – kontrolné číslo
- Piate až siedme miesto – oblasť podnikania (ak nie je určená, pridelia sa znaky ZZZ)
- Ôsme až osemnásťte miesto – národná časť (prvý znak je číslo 7 a následne bude CID pridelený vzostupne)

Všetky informácie súvisiace s mandátom musí inkasant odovzdať jeho banke a od jeho banky do banky platiteľa. Platiteľov mandát musí byť oznámený banke platiteľa i banke inkasanta, buď priamo od platiteľa alebo inkasanta.

V prípade, že na účte platiteľa nie je dostatočná suma peňažných prostriedkov, inkaso sa nezrealizuje. Do februára 2014 bolo možné inkasnú platbu opakovať v nasledujúcich dňoch od jej splatnosti, ak v dni splatnosti nebola na účte potrebná suma. Po tomto dátume už možnosť opakovania inkasa neexistuje a o neuhradení inkasa banka platiteľa informuje. Inkasant musí následne požiadať o zrealizovanie inkasa.

Dôležitou zmenou pre platiteľa je, že môže inkaso odvolať v lehote osem týždňov od vykonania prevodu. Banka je povinná mu následne pripísať finančné

prostriedky v plnej výške. V prípadoch, kedy platiteľ nedal súhlas k prevedeniu inkasa, môže banku požiadať o prešetrenie a spätné vrátenie sumy až do 13 mesiacov.

Príjemca inkasa je povinný písomne, elektronicky alebo telekomunikačne informovať do 14 dní pred inkasom, a to raz v prípade opakovaných inkás, ak bude suma a splatnosť rovnaká i v budúcnosti. Informácie musia zahrňovať referenciu mandátu, sumu inkasa a dátum splatnosti.

Podobne ako u SEPA úhrad aj tu je potrebné od roku 2016 zasielať súbory platieb v novom XML formáte.

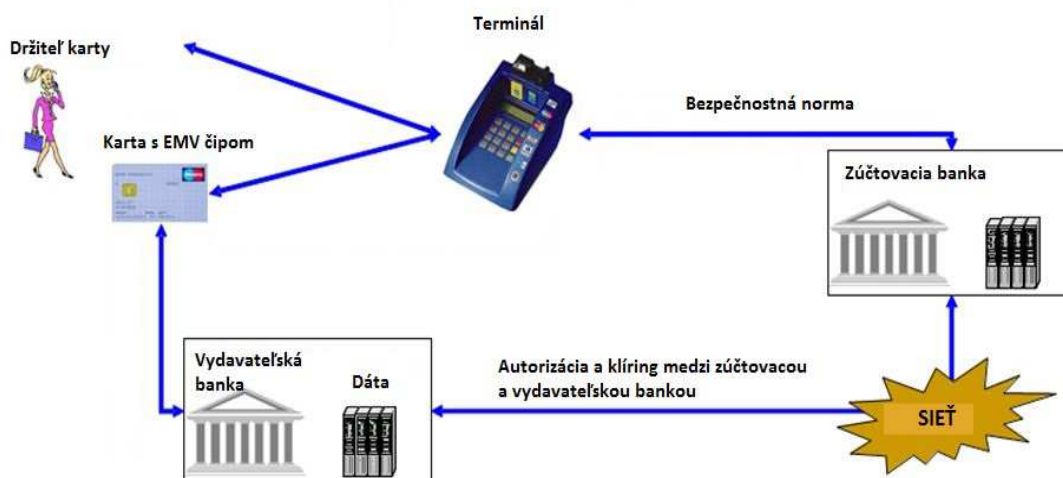
I pri inkasnej platbe je potrebné použiť vyššie spomínané kódy IBAN a BIC. Rovnako ako pri úhradách aj pri inkase môžu spotrebiteľia do 1. februára 2016 používať svoje číslo účtu v domácom formáte, ktorý banka následne prekonvertuje do formátu IBAN. Do tejto doby musia spotrebiteľia pri cezhraničných inkasách povinne uvádzať BIC kód.

Všetky inkasá podpísané pred februárom 2014 sa automaticky prevedú na SEPA inkasá, takže nie je potrebné ich nanovo podpisovať. (Kotasová, 2013, s. 13-14)

2.4.3 Rámec pre platobné karty (SEPA card framework)

Účastníci platobného styku, ktorí vlastnia kreditné či debetné karty môžu jednou kartou platiť na Slovensku ako aj vo všetkých ostatných štátoch SEPA. Obmedzením však môže byť akceptovateľnosť danej karty obchodníkmi. Spracovatelia kariet môžu tak navzájom konkurovať v celej oblasti SEPA a takisto v nej ponúkať svoje služby. (Jednotná oblasť..., 2009, s. 22)

Hlavnou podmienkou rámca pre platobné karty je vyššia bezpečnosť zabezpečená novými ochrannými prvkami a EMV čipovou technológiou a akceptovateľnosť a použiteľnosť platobných kariet za identických podmienok v každej krajine zúčastnenej SEPA projektu. (Národná banka Slovenska, 2015)

Obr. 5 Rámec pre platobné karty

Zdroj: Oesterreichische National bank, 2015, upravené autorkou

Podľa rámca pre platobné karty sú všetky platobné karty vydávané s EMV čipmi, ktoré zabezpečujú vyššiu bezpečnosť a ochranu pred ich zneužitím. Medzi držiteľom karty a zúčtovacou bankou stojí medzičlánok terminál u obchodníka, ktorý zabezpečuje uskutočnenie platby pomocou karty. Obchodník musí dodržiavať bezpečnosť podľa normy PCI DSS¹ a zmluvy medzi ním a zúčtovacou bankou. Na základe klíringu² medzi zúčtovacou a vydavateľskou bankou prebehne zúčtovanie platby v bezhotovostnom platobnom styku. (Oesterreichische Nationalbank, 2015)

2.5 EBA a jej aktuálna platforma

Aby systém SEPA správne fungoval a bola dodržaná zásada čo najmenej zložitého priebehu a zúčtovania bezhotovostných transakcií, bolo potrebné vytvoriť systém, ktorý zabezpečí čo najkratšie spracovanie a kompatibilitu medzi jednotlivými krajinami s rôznymi pravidlami pre platobný styk.

Túto snahu má na starosti clearingová spoločnosť EBA (The European Banking Authority), rieši problematiku infraštruktúry platieb v Jednotnej oblasti, buduje a stále zdokonaľuje transakčné cesty. Bola založená 52 bankami v roku 1998 a odvtedy pracuje na vývoji a zlepšení zúčtovania platieb.

¹ PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standard) je bezpečnostná norma pre platobné karty. Vydávajú ju kartové spoločnosti a sú určené pre spoločnosti, ktoré spracovávajú, prenášajú alebo majú uložené údaje o držiteľoch platobných kariet a prevodoch pomocou kariet (Slovenská sporiteľňa, 2002-2015)

² Clearing (Klíring) je zúčtovanie bezhotovostných platieb medzi bankami v klíringovom centre, kde má každá banka svoj účet, kam prichádzajú platby od iných bánk a následne prebieha uhradenie platieb iným bankám (Wikipedia, 2013)

EBA operuje obchodnou platformou STEP2. Ide o paneurópske automatizované clearingové centrum (PE-ACH), ktoré slúži ako sprostredkovateľ pre automatizované zúčtovanie a spracovanie SEPA nástrojov, teda transakcie v mene euro v krajinách SEPA. V systéme sú zapojené banky priamo, ale aj nepriamo, a to prostredníctvom bilaterálnych zmlúv s priamym účastníkom STEP2. Tento systém je podporovaný systémom STP (Straight through processing), ktorý zabezpečuje, aby boli platby spracované bez manuálneho zásahu najneskôr do konca nasledujúceho pracovného dňa, teda aby bola splnená hranica D+1. (EBA CLEARING, 2015)

V decembri roku 2014 bol priemerný objem transakcií prostredníctvom STEP2 takmer 17 800 tisíc v hodnote 47,4 miliónov Eur a pre porovnanie v tom istom mesiaci, ale predchádzajúceho roku 2013 cez 9800 transakcií v hodnote 26,84 miliónov Eur, čo nasvedčuje rastúcemu trendu počtu spracovaných prevodov týmto systémom. (EBA CLEARING, 2015)

V roku 2013 rozbehla EBA ďalší nový systém pod názvom MyBank, združujúci európske banky a iné finančné inštitúcie pod taktovkou jednotnej integrovanej infraštruktúry a jednotných pravidiel. Systém je založený na paneurópskom princípe podporujúcom SEPA inštrumenty. Vytvára online priamu väzbu medzi bankovým účtom klienta na jednej strane a bankou obchodníka na strane druhej. To je prijateľné pre odbúravanie potreby uchovávať osobné údaje, ktoré sú prísne chránené. MyBank je k dispozícii pre každého, kto používa internetové alebo mobilné bankovníctvo k online nákupu, a ďalej pre akýkoľvek podnik alebo inú organizáciu. Pri internetovom nákupe stačí zvoliť spôsob platby „MyBank“ a zadať svoju banku. Následne je klient presmerovaný do svojho bankového portálu. (MyBank, 2015)

2.6 SEPA na Slovensku

Ešte pred prijatím meny euro 1. 1. 2009 existoval na Slovensku jediný platobný medzibankový systém, ktorý spracovával všetky operácie na bankovom trhu — SIPS. Išlo o platby normálne (retailové), ako aj o prioritné platby (RTGS). Zostatky na účtoch v SIPS systéme sa považovali za časť povinných minimálnych rezerv. Bolo možné poskytnúť i vnútrodný úver.

Prijatím eura v januári roku 2009 pribudol k systému SIPS aj TARGET2, pričom SIPS spracováva len retailové platby malej hodnoty a TARGET2 operuje s medzibankovými platbami na RTGS princípe³. To umožnilo postúpiť o krok dopredu k budovaniu a implementácii SEPA v Slovenskej republike. (Zavedenie SEPA..., 2006, s. 3)

Platobný systém TARGET2 funguje na princípe jednotnej technickej platformy SSP (Single Shared Platform) a jeho účelom je „hrubé vyrovnanie platieb v reálnom čase s vyrovnaním v peniazoch centrálnej banky“. Vďaka tejto platforme sú všetky

³ Ide o zúčtovanie peňažných prostriedkov v reálnom čase a na hrubej báze, čiže platba je vyrovnaná bez čakacej doby, v momente ako je spracovaná. Platba je vysporiadaná bez toho, aby bola spojená s inou platbou. (Wikipedia, 2015)

veľkoobjemové platby zadávané, spracované a prijímané technicky jednotne. TARGET2 bol zavedený v roku 2007, no na Slovensku až o dva roky neskôr. (Národná banka Slovenska, 2015)

Od 4. novembra 2013 je medzibankový systém platieb SIPS napojený na paneurópsky systém STEP2, čo umožnilo spracovanie SEPA úhrad i inkás na domácej úrovni ako aj na úrovni Európskeho hospodárskeho priestoru. Spracovanie platieb prebieha v štyroch klíringových cykloch a následne je finálne vyrovnané v platobnom systéme TARGET2. Slovenská verzia systému TARGET2 funguje pod názvom TARGET2-SK. (Výročná správa 2013, 2014, s. 43-44)

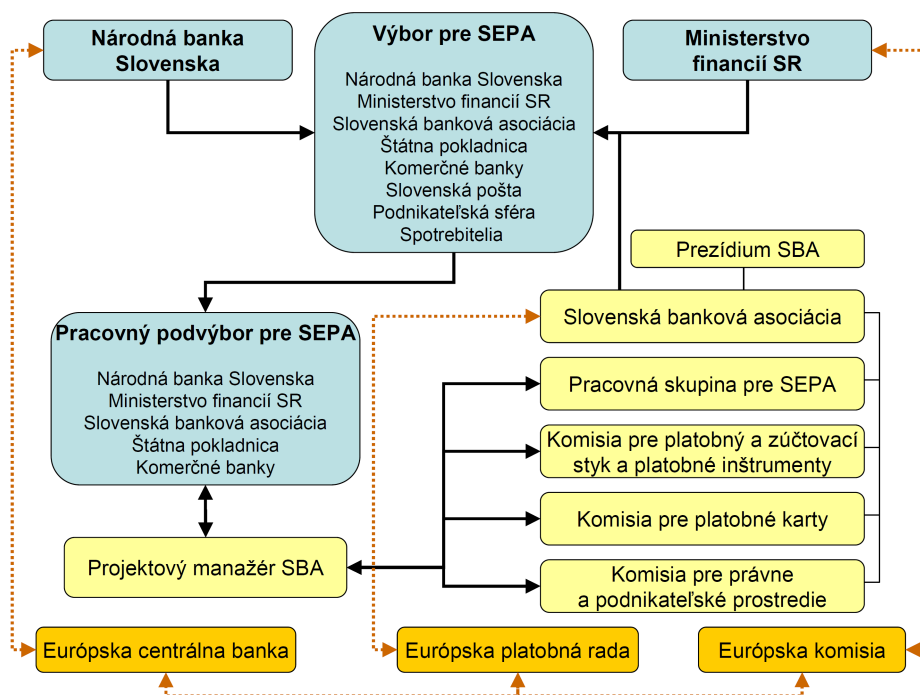
Zavedenie projektu SEPA sa riadi implementačným plánom pre zavedenie SEPA v Slovenskej republike. Už štvrtá verzia tohto plánu bola schválená 23. 11. 2012 Výborom pre SEPA — riadiacim orgánom SEPA na Slovensku, ktorý zlučuje účastníkov verejného a bankového sektora, podnikateľov i spotrebiteľov. Cieľom tohto plánu bolo určenie krokov k prechodu na SEPA inštrumenty, ako aj harmonogram týchto krokov. (Slovenská banková asociácia, 2013)

Od 1. februára 2014 banky prešli na systém SEPA a uvádzajú, že je to krok vpred v bankových službách a funguje bez väčších problémov. (Mittaš, 2014)

Zavádzanie systému podľa implementačného plánu Zavedenie SEPA v Slovenskej republike (2012, s. 17) Jednotnej oblasti SEPA na Slovensku bolo rozdelené do troch fáz:

- 1. fáza — splniť požiadavky pre rámec SEPA platobných kariet (SCF) najneskôr do konca roka 2011
- 2. fáza — zavedenie schémy pre SEPA úhrady pre platby uskutočňované prostredníctvom retailového systému platieb v druhej polovici roka 2012
- fáza — zavedenie schém SEPA úhrad a SEPA inkás do 1. 2. 2014 podľa nariadenia č. 260/2012

2.6.1 Zainteresované inštitúcie v oblasti SEPA na Slovensku

Obr. 6 Inštitúcie pre oblasť SEPA na Slovensku
Zdroj: Zavedenie SEPA..., 2012, s. 7

Výbor pre SEPA

Slovenská banková asociácia (SBA) zriadila v roku 2007 inštitút Výbor pre SEPA, ktorého cieľom je kontrolovať implementáciu SEPA na Slovensku, koordinovať prechod nástrojov na SEPA inštrumenty a vzájomná komunikácia o SEPA medzi členmi Výboru, ktorými sú (Prezídium..., 2007):

- Výkonný riaditeľ SBA (predseda Výboru)
- Zástupca Ministerstva financií SR
- Zástupca Národnej banky Slovenska
- Zástupca Slovenskej pošty, a. s.
- Zástupca Štátnej pokladnice
- Zástupca podnikateľov
- Zástupca spotrebiteľov
- Zástupcovia SBA

Podvýbor pre SEPA

Ide o orgán podliehajúci Výboru pre SEPA, komunikuje a konzultuje s ním. Podáva námety týkajúce sa projektu SEPA na prijatie Výboru pre SEPA. Podvýbor

je pod taktovkou zástupcu Slovenskej bankovej asociácie. Jeho ďalšími členmi sú Národná banka Slovenska, Ministerstvo financií SR, Štátna pokladnica, SBA a komerčné banky. (Zavedenie SEPA..., 2012, s. 5)

Slovenská banková asociácia

Fungovanie SBA zastrešuje jej vrcholný orgán Prezídium SBA. Projektový manažér nesie zodpovednosť za formálnu stránku projektu a zároveň ho monitoruje a kontroluje. Taktiež podáva potrebné informácie všetkým zúčastneným na projekte SEPA. Komisia pre platobný a zúčtovací styk a platobné inštrumenty je orgánom pre SEPA úhrady a inkasá. Komisia pre právne a podnikateľské prostredie je orgánom pre legislatívne otázky týkajúce sa implementácie SEPA. Komisia pre platobné karty pokrýva náležitosti bezhotovostného platobného styku prostredníctvom platobných kariet. (Zavedenie SEPA..., 2012, s. 6)

Národná banka Slovenska

NBS ako člen Výboru pre SEPA komunikuje s jeho ostatnými členmi. Sleduje vývoj projektu a ako súčasť Eurosystemu sa snaží o správne začlenenie SEPA nástrojov a ich fungovanie na Slovensku. S Ministerstvom financií sa spolupodieľa na tvorbe legislatívy ktorá podporuje systém SEPA nástrojov. (Zavedenie SEPA..., 2012, s. 6)

Ministerstvo financií

Spolu s NBS sa spolupodieľa na tvorbe legislatívy tak, aby SEPA nástroje na Slovensku mali vhodné prostredie pre ich fungovanie v praxi. (Zavedenie SEPA..., 2012, s. 6-7)

2.6.2 SEPA úhrady

Pred zavedením SEPA na Slovensku úhrady podliehali zákonu č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Devízovým zákonom č. 202/1995 Z. z. Podľa tohto zákona muselo zúčtovanie domácich platieb splniť termín D+1 a každý zúčastnený na platobnom styku platí poplatky iba svojej banke. Clearing na národnej úrovni nevyužíval SWIFT ani potrebu využívania čísla IBAN, no využíval sa tzv. clearingový kód (identifikačný kód banky). Používanie štandardov SEPA bolo naplánované rok po ukončení konverzie na euro, teda začiatkom roku 2010. (Zavedenie SEPA..., 2006, s. 4)

Podľa nariadenia č. 260/2012 od 1. 2. 2014 všetci spotrebitelia na Slovensku v rámci cezhraničných platieb majú identifikáciu účtu vedenú definitívne vo formáte čísla IBAN vo forme 24 znakov. V rámci tuzemských úhrad je komunikácia cez IBAN od 1. 2. 2016. Pre právnické osoby je používanie IBANu záväzná od 1. 2. 2014 pre tuzemské aj pre cezhraničné platby. Rovnako ako v iných krajinách SEPA, aj na Slovensku musia platitelia súborov platieb používať formát správ ISO 20022 XML.

(Zavedenie SEPA..., 2012, s. 17) Je však možnosť až do februára 2016 zasielať platby v starom dátovom formáte. (Kotasová, 2013)

Od 1. 2. 2014 u tuzemských platieb nevyžadujú poskytovatelia platobných služieb od svojich klientov používanie kódu BIC. V prípade cezhraničných transakcií uvádzanie BIC nebude potrebné po 1. 2. 2016. (Zavedenie SEPA..., 2012, s. 18)

2.6.3 SEPA inkaso

Inkaso sa pred zavedením SEPA riadilo rovnakým zákonom ako úhrady a už v tej dobe predstavovalo často používaný nástroj občanmi SR. Jeden z rozdielov bol, že platiteľ inkasa musel dať súhlas banke k vykonaniu inkasa voči účtu inkasanta. Zrealizovanie inkasa trvalo D+1, no maximálne však štyri dni. Platiteľ si tak tiež mohol určiť lehotu, počas ktorej bolo možné inkasnú platbu opakovať v prípade, ak na účte nemal dostatočnú sumu peňažných prostriedkov. (Zavedenie SEPA..., 2006, s. 6-7)

Najväčšie zmeny v inkasách pocítili klienti po 1. februári 2014. Od tohto dátumu platia pravidlá podľa schémy SEPA inkás. Zo začiatku sa vyskytli problémy v podobe nezrealizovania inkasa, a to najmä z dôvodu nedodržania stanovených podmienok bankami zo strany klientov, čo sa následne muselo riešiť dodatočne medzi bankou a konkrétnym inkasantom. (Mittaš, 2014)

K 1. 11. 2010 sú všetci poskytovatelia inkás spôsobilí spracovať príkazy prichádzajúce zo zahraničia na SEPA inkaso. Títo poskytovatelia podpísali tzv. Adherence Agreement a vstúpili tak do schémy SEPA inkás. SEPA inkaso umožňuje i na Slovensku používateľom platobných služieb využívať tento nástroj cezhranične, čo predtým nebolo možné. Zmenil sa aj spôsob pridelovania tzv. mandátov na inkasnú platbu z Debtor Mandate Flow (mandát poskytuje platiteľ svojej banke) na Creditor Mandate Flow (platiteľ udeľuje povolenie na inkaso priamo inkasantovi). Mandáty spred zavedenia SEPA schémy na Slovensku ostali platné a prekonvertovali sa na mandáty podľa SEPA pravidiel. Pritom každý inkasant musí mať pridelené číslo CID, ktoré slúži ako identifikátor existencie príjemcu inkasa a nie na kontrolu platby. Ide o novinku, ktorá sa predtým na Slovensku vôbec nepoužívala. CID kód zabezpečuje, aby bol inkasant správne zadaný. Neprihliada na číslo účtu príjemcu, pretože inkasant môže mať viac účtov.

Od 1. 2. 2014 platí pre SEPA inkasá v Slovenskej republike používanie čísla IBAN a spoločný štandard pre správy vo formáte XML, a to za rovnakých podmienok, aké sú aj pri schéme SEPA úhrady. Okrem toho je umožnené platiteľovi (Zavedenie SEPA..., 2012, s. 18-22):

- Obmedziť sumu inkasa na určitý limit
- Kontrola sumy inkasa a jeho periodicity pri tzv. No Refund Scheme
- Zablokovať inkasá alebo len niektoré inkasá
- Povolit' inkaso len jednému alebo viacerým inkasantom, prípadne ktorémukol'vek inkasantovi

2.6.4 SEPA platobné karty

Všetky platobné karty mali byť do konca roka 2010 v súlade SEPA Card Framework (SCF), pričom už počiatkom roka 2009 boli novovydané karty v súlade so SEPA požiadavkami a prekonvertované tak z domáceho brandu ZBK (Združenie pre bankové karty Slovenka). Dosiahla sa tým akceptovateľnosť kariet v zóne SEPA. Okrem toho od 1. 1. 2009 sú novoinštalované POS terminály vybavené čipovou technológiou EMV, čo je jedna z požiadaviek SEPA. Obchodníci ale majú právo sa rozhodnúť, ktoré karty budú akceptovať a ktoré nie, ako aj s ktorou bankou ako prijímateľom budú spolupracovať. (Zavedenie SEPA..., 2006, s. 8-9)

Už ku koncu roka 2011 bolo podľa požiadaviek na novú technológiu prekonvertovaných takmer 100% platobných terminálov, bankomatov, debetných i kreditných platobných kariet.

Slovenské banky od roku 2008 vydávajú platobné karty, ktoré sú kompatibilné so SEPA. Od roku 2009 majú už všetky novovydané karty požadujúcu EMV čipovú technológiu. (Zavedenie SEPA..., 2012, s. 23)

2.6.5 Platby prostredníctvom SIPS v SR

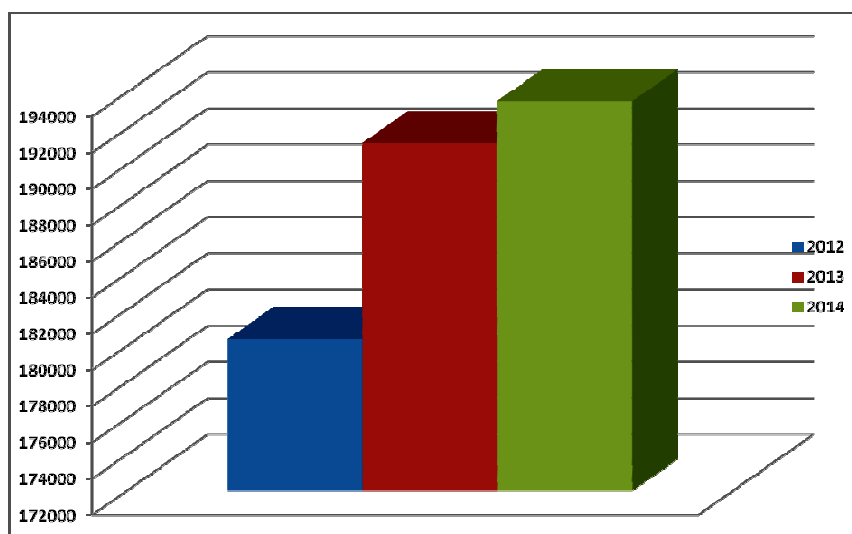
Od novembra 2013 spracováva systém SIPS inkasá a úhrady v SEPA schémach, pričom je napojený na paneurópsky systém, vďaka čomu je možné spracovávať domáce a súčasne aj cezhraničné SEPA úhrady a inkasá. SEPA úhrady v rámci tuzemského platobného styku boli uvedené do obehu od decembra 2012.

V roku 2013 bolo cez systém SIPS zrealizovaných 191 181 tisíc transakcií v hodnote 178 381 mil. eur. (Výročná správa 2013, 2014, s. 44)

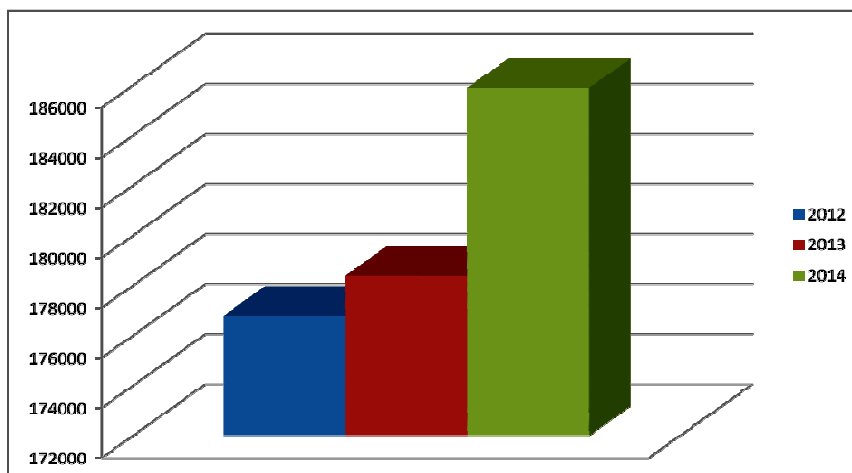
V roku 2014 bolo prostredníctvom tohto systému vykonaných cez 184 735 tisíc domácich SEPA transakcií v hodnote 157 332, 69 mil. eur. Cezhraničných SEPA transakcií bolo uskutočnených vyše 8755 tisíc v hodnote 28 548, 56 mil. eur. (Národná banka Slovenska, 2015)

Po sčítaní hodnôt domácich a cezhraničných platieb v roku 2014 získame hodnotu približne 185 881 mil. eur, čo predstavuje nárast oproti roku 2013 o 4,2%. Aj počet transakcií sa z roku 2013 na rok 2014 zvýšil na 193 491 tisíc, teda o 1,2%. Prírastky nepredstavujú vysoké percento nárastu počtu či hodnoty transakcií, no signalizuje to rast v prospech platieb.

Na nasledujúcich grafoch je vidieť nárast počtu, ako aj hodnoty SEPA transakcií prostredníctvom SIPS v Slovenskej republike počas troch rokov.

Obr. 7 Počet SEPA transakcií v tis. cez SIPS na Slovensku v rokoch 2012, 2013 a 2014

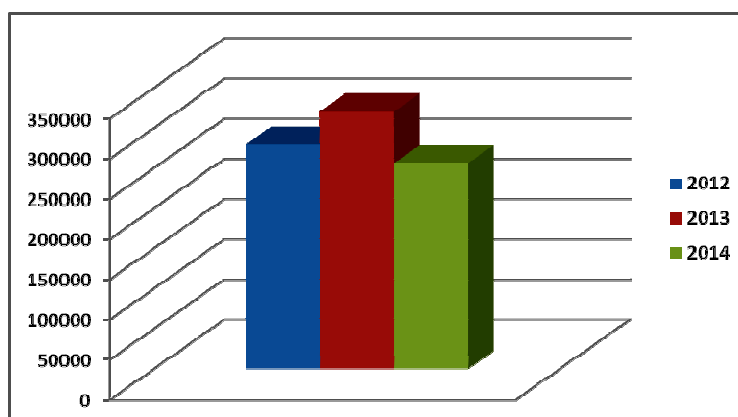

Obr. 8 Hodnota SEPA transakcií v mil. eur cez SIPS na Slovensku v rokoch 2012, 2013 a 2014

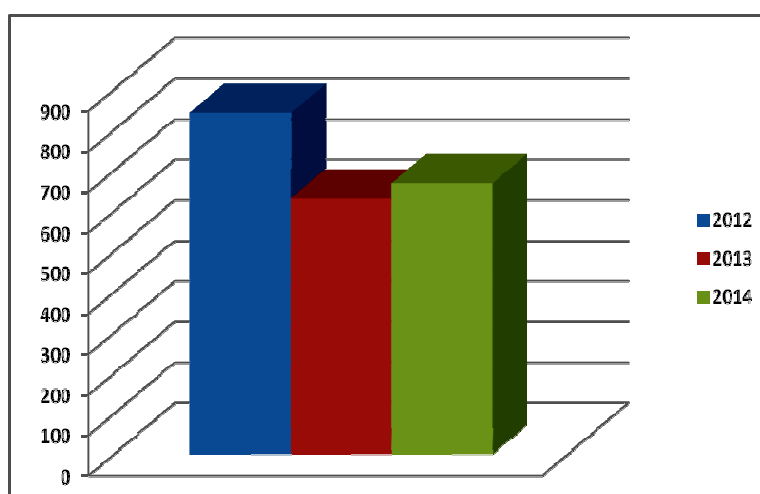
2.6.6 Platby prostredníctvom TARGET2-SK v SR

V roku 2013 sa cez systém TARGET2 spracovalo približne 320 tisíc platieb v hodnote 630 mld. eur. Oproti roku 2012 tieto čísla predstavujú nárast v počte platieb o 14,7%, ale v hodnote naopak pokles o 25%. Podiel počet klientských platieb : medzibankových platieb bol v roku 2013 78 : 22, no v hodnote výrazne viedli medzibankové platby v pomere 8 : 92.

V minulom roku 2014 bol zaznamenaný pokles v počte prevedených transakcií systémom TARGET2 na takmer 256 tisíc, čo predstavuje zníženie o 25%. Naopak, hodnota sa zvýšila na približne 667 mld. eur, teda vzrástla o 5,9%. (Národná banka Slovenska, 2015)

Obr. 9 Počet SEPA transakcií cez TARGET2 na Slovensku v rokoch 2012, 2013 a 2014

Obr. 10 Hodnota SEPA transakcií v mld. eur cez TARGET2 na Slovensku v rokoch 2012, 2013 a 2014

Podľa obrázka č. 9 bol najväčší počet transakcií cez TARGET2 v Slovenskej republike v roku 2013, ale ich hodnota podľa obrázka č. 10 bola najvyššia v roku 2012.

3 Výsledky empirického šetrenia

Táto časť bakalárskej práce je venovaná kvantitatívnej analýze dopadu platobného systému SEPA na banky, firmy a fyzické osoby (nepodnikateľov a podnikateľov) na základe vyplnených dotazníkov, čo je zároveň hlavnou úlohou tejto časti. Cieľom bolo zistiť informovanosť o projekte SEPA, približná úspora v nákladoch, účasť na cezhraničných platbách a ich počet, využívané typy SEPA platobných nástrojov.

3.1 Metodika prieskumu

Pre kvantitatívny prieskum boli vytvorené štyri druhy dotazníkov a následne rozposlané cieľovým respondentom. Dotazníky určené firmám a fyzickým osobám sú zamerané na systém SEPA z pohľadu klientov bánk. Dotazníky adresované bankám sú z pohľadu poskytovateľov bankových služieb.

3.1.1 Údaje o dotazníkoch

Všetky druhy dotazníkov boli vytvorené na stránke Survio a online rozposlané cieľovým respondentom. Dotazník pre banky pozostával z 13 otázok a dotazovanie prebiehalo v období 27.6.2014—12.11.2014. Prevažne všetky otázky boli otvorené. Dotazník určený firmám mal 17 otázok, z toho posledné dve otázky boli otvorené, týkajúce sa oblasti podnikania a počtu zamestnancov. Prvý dotazník bol vyplnený 11.8.2014 a posledný 14.1.2015. Predposledný dotazník, venovaný fyzickým osobám – podnikateľom, obsahoval 13 otázok, z nich posledné tri otázky sa venovali odboru podnikania, veku a dosiahnutého vzdelania. Obdobie dotazovania podnikateľov bolo 17.9.2014—14.1.2015. Konečne dotazník pre nepodnikateľov pozostával z 11 uzavretých otázok, z toho posledné dve otázky sa týkali veku a dosiahnutého vzdelania a vyplňanie dotazníkov prebiehalo od 3.9.2014 do 14.1.2015.

3.1.2 Charakteristika dotazovaných vzoriek

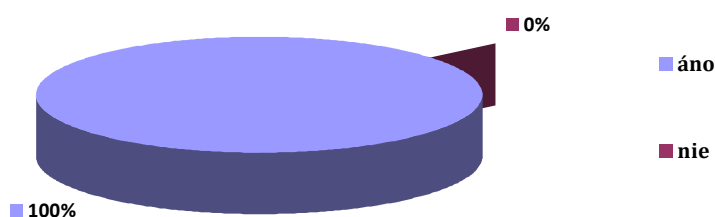
Všetky druhy dotazníkov boli odosielané prostredníctvom e-mailov. Celkovo bolo odoslaných 178 dotazníkov, z toho bankám 29, firmám 36, podnikateľom 33 a ostatným fyzickým osobám 80 dotazníkov. Všetci respondenti boli vybraní kvótnym spôsobom. Kritériom výberu bánk zúčastnených dotazovania bolo ich pôsobenie na Slovensku. Firmy museli splniť dve kritériá, a to sídlo v Slovenskej republike a viac ako 50 zamestnancov. Pre podnikateľov boli stanovené nasledujúce podmienky: bydlisko na Slovensku a vek od 25 do 55 rokov. Posledné dve uvedené kritériá platia aj pre ostatné fyzické osoby. Firmy boli vyberané z Obchodného registra Slovenskej republiky a podnikatelia zo Živnostenského registra. Ostatné fyzické osoby boli vybraté náhodne z telefónneho zoznamu.

3.2 Výsledky šetrenia dotazovania jednotlivých skupín respondentov

3.2.1 Banky

Prijatých a úplne vyplnených dotazníkov bolo 10, čo bol mnou stanovený limit. Úspešnosť ich vyplnenia bola 34,48%.

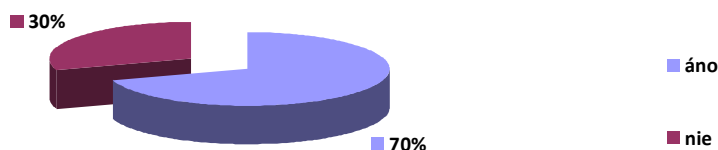
Prvá otázka znela: *Informovali ste Vašich klientov o nových pravidlách platby SEPA?* Odpovede sú zobrazené na nasledujúcom obrázku:

Obr. 11 Počet bánk informujúcich klientov o nových pravidlách SEPA

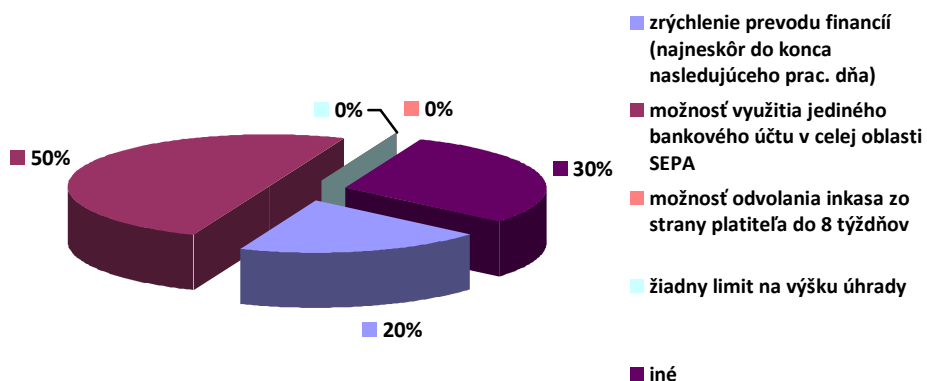
Z predchádzajúceho obrázku je patrné, že každá z dotazovaných bánk informuje svojich klientov aj o tejto oblasti platieb. Banky sa snažia podávať všetky potrebné informácie, a tak zabezpečiť dostatočnú informovanosť zákazníkov, aby si tak aj touto cestou zachovali ich vernosť a využívanie služieb.

Ďalšia otázka *Poskytujete poradenstvo klientom o SEPA produktoch?* prekvapivo odhalila, že sedem z opýtaných bánk poradenstvo poskytuje, ale tri banky nie. Teda sedem bánk ešte okrem podania informácií pred zavádzaním SEPA poskytuje poradenstvo aj po zavedení a ochotne odpovedá na otázky smerujúce od klientov.

Obr. 12 Počet bánk poskytujúcich poradenstvo o SEPA produktoch

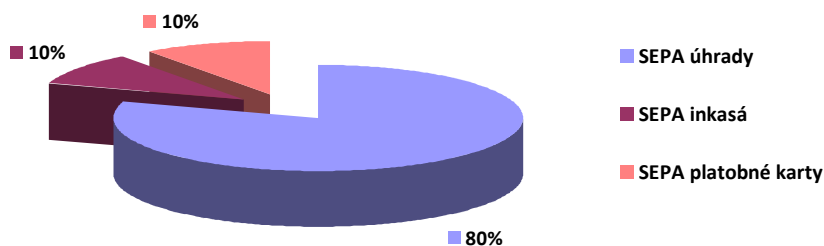
Tretia otázka znela: *V čom vidíte najväčšie výhody zavedením SEPA?*

Obr. 13 Najväčšie výhody SEPA

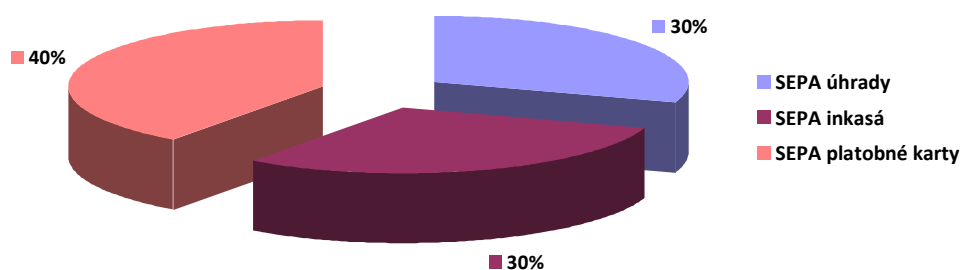
Polovica z počtu respondentov zahrnutých do analýzy uviedla, že najväčšou výhodou projektu SEPA je možnosť využitia jedného bankového účtu v celej oblasti SEPA. To znamená, že všetkým subjektom, ktorí majú účet v oblasti SEPA, stačí k prijímaniu a odosielaniu platieb v tejto oblasti len tento jeden účet bez nutnosti mať ďalší účet v inej krajine. Banky nepokladajú bezlimitnú výšku úhrady za najväčšiu výhodu (výnimka v možnosti „iné“). Je to možné argumentovať tým, že len málo bankových klientov vykonáva bezhotovostné prevody nad 50 000 eur (limit do roku 2014). V možnosti „iné“ uviedli banky „rovnaké podmienky pre platby v eurách v oblasti SEPA vrátane poplatkov“, „všetky“ a dokonca aj odpoveď „nevidíme žiadne výhody“.

Na štvrtú otázku *Ktoré produkty SEPA sú zo strany klientov najviac používané?* osem bánk uviedlo, že najpoužívanejším platobným nástrojom sú SEPA úhrady. Dôvodom môže byť preferovanosť tohto nástroja, ako aj skutočnosť, že pred zavedením SEPA nebolo možné prevádzať inkasné platby cezhranične. Po jednej odpovedi označili SEPA inkasá a SEPA platobné karty, ako ukazuje nasledujúci graf. Platobné karty, hoci sú častým a obľúbeným platobným prostriedkom, v iných krajinách ich použitie môže ešte stále spôsobiť zvýšené náklady u ich vlastníkov. Nie každý obchodník totiž ešte prijíma daný typ karty.

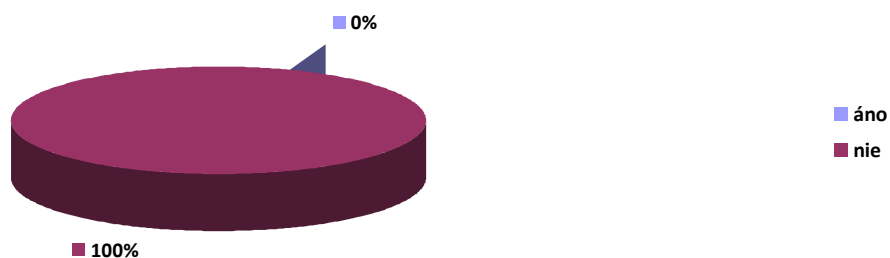
Obr. 14 Najpoužívanější nástroj SEPA

Otázka *Ktoré produkty SEPA sú zo strany klientov najmenej používané?* je protikladom predchádzajúcej otázky. Platobné karty vedú s počtom odpovedí 4 nad inkasami s počtom odpovedí 3 a úhradami s rovnakým počtom odpovedí ako u inkas, teda 3. Dôvodom je už vyššie spomínaná preferencia klientov používanie úhrad a takisto neakceptovateľnosť daného typu karty u daného obchodníka v zahraničí. Výsledky ukazuje nasledujúci graf.

Obr. 15 Najmenej používané nástroje SEPA

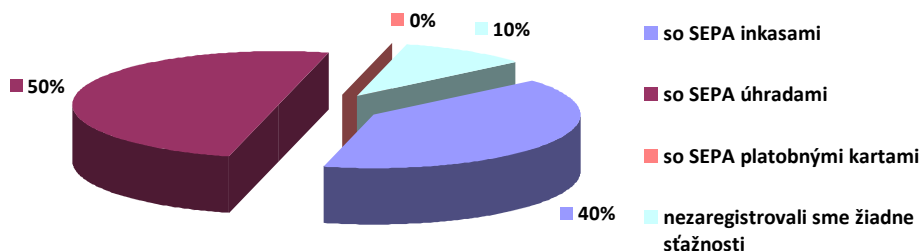
Cieľom nasledujúcej otázky *Plánujete zvýšiť poplatky za služby z dôvodu zvýšených nákladov v rámci zavedenia SEPA?* bolo zistiť, či sa implementácia SEPA v bankovníctve dotkne klientov bánk a klienti si tak budú musieť priplatiť za niektoré služby, ktoré im banka poskytuje.

Obr. 16 Plánované zvýšenie bankových poplatkov SEPA

Všetkých desať bánk v dotazníku uviedlo, že neplánuje zvýšiť poplatky za služby. Pre banky je dôležité, aby im klienti ostali verní a možné zvýšenie poplatkov by mohlo viesť k nespokojnosti zákazníkov, zníženiu počtu transakcií a celkovo zníženiu počtu využívaných služieb. Dôležité je aj to, aby aj klienti pocíťovali výhodné podmienky systému SEPA a čerpali jeho výhody.

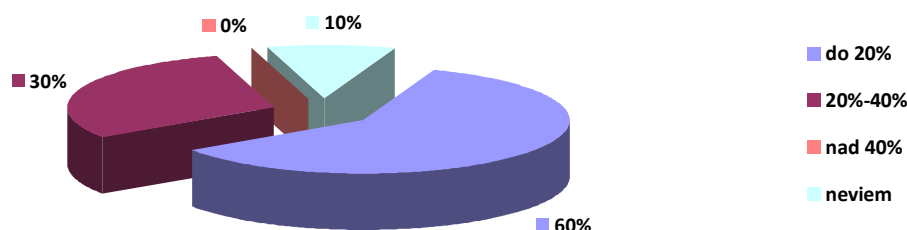
Otázka *Zaregistrovali ste sťažnosti klientov pri platbách SEPA?* potvrdzuje, že tento projekt je ešte nedokončený a je v štádiu, kedy sa môžu objaviť aj nedostatky. Od bánk sa vyžadovalo uviesť, v ktorej sfére SEPA bol zaznamenaný najvyšší počet sťažností zo strany klientov.

Obr. 17 Sťažnosti pri platbách SEPA

Obrázok č. 17 ukazuje, že najviac sťažností pri transakciách je u úhrad. Je to možné vysvetliť tým, že úhrady ako jeden zo SEPA nástrojov je veľmi často používaný a teda klienti najčastejšie zaregistrujú možné chyby a nedostatky. U ďalšieho platobného prostriedku SEPA, platobných kariet, sú najmenej registrované nedostatky zo strany zákazníkov. Len jedna z opýtaných bánk v dotazníku uviedla, že nepostrehla žiadnu sťažnosť od jej klientov.

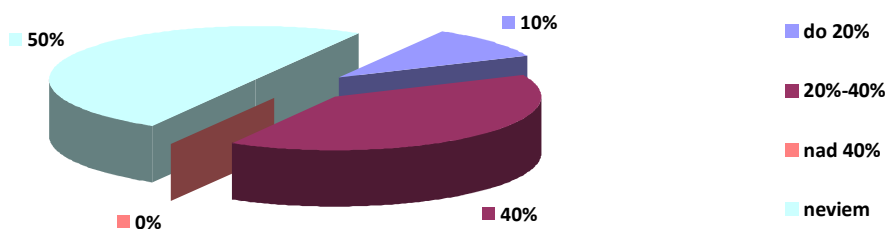
Nasledujúcich päť otázok sa týka nákladov bán súvisiacich pri implementácii systému SEPA. Prvá z nich sa týka nákladov z oblasti transakcií a spracovania. Otázka znela: *Približne aké veľké náklady ste zaznamenali pri zavádzaní SEPA v sekcii transakcie a spracovanie?*

Obr. 18 Náklady v sekcii transakcie a spracovanie

Deväť z opýtaných bánk uviedlo zvýšené náklady v tejto oblasti nákladov, z toho u šiestich bankách sa zvýšili do 20% a u troch predstavovalo zvýšenie v rozmedzí 20%-40%. Ani jedna banka neuviedla, že by sa náklady zvýšili natoľko, aby presiahli 40%. Pri zavádzaní projektu SEPA sa bralo do úvahy znížiť náklady spojené s prevodmi. Čísla uvedené v grafe predstavujú skôr krátkodobé zvýšené náklady, ktoré súvisia s obdobím zavádzania tohto systému v bankovníctve a v dlhšom období sa rozplynú. Jedna banka nevedela uviesť, či došlo k zvýšeniu nákladov, ale je možné sa domnievať, že ani u nej nedošlo k rapídному zvýšeniu nákladov.

Druhá otázka týkajúca sa nákladov znela: *Približne aké veľké náklady ste zaznamenali pri zavádzaní SEPA v sekcii distribúcia a obsluha?* Odpovede sú zaznamenané v nasledujúcom grafe.

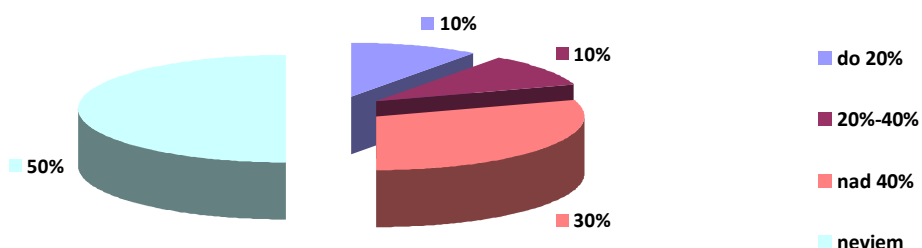

Obr. 19 Náklady v sekcii distribúcia a obsluha

Ani v tejto položke u opýtaných bánk náklady nepresiahli 40%. Rozsah 20%-40% označili štyri banky. Nový systém vyžaduje určité zmeny v distribučných kanáloch, napr. v internet-bankingu, ktorý je čoraz viac populárny a obľúbený spôsob prevádzania bezhotovostných platieb. Taktiež aj reklamné prospekty pri zavádzaní SEPA sú nevyhnutné pre informovanosť bankových klientov, rovnako ako i pri inom novom produkte banky. Dôležité je i preškolenie pracovníkov bánk a oboznámenie ich s novým systémom SEPA. V neposlednom rade má SEPA vplyv aj na konkurovanie medzi bankami kvôli zjednoteniu poplatkov a podmienok. Preto sa banky snažia odlíšiť jedna od druhej, a to sa prejavuje aj

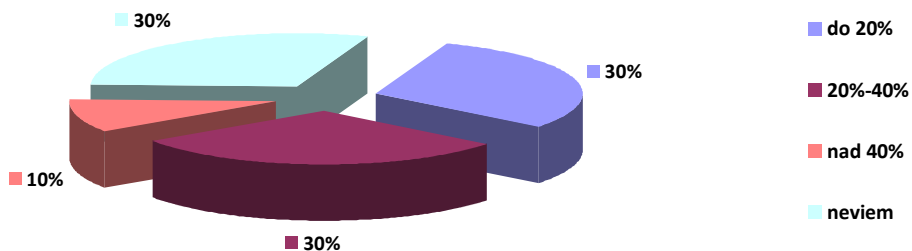
v distribúcii. Môžeme vidieť, že 50% bánk nevedelo odpovedať na ich náklady na distribúciu a obsluhu, ktoré mohli vzniknúť ako dôsledok zmien so zavedením SEPA.

Ďalšia otázka *Približne aké veľké náklady ste zaznamenali pri zavádzaní SEPA v sekcii IT systémy a rozvoj?* poukazuje na neustále a dynamicky sa rozvíjajúcu sféru. Tri banky uviedli zvýšenie nákladov nad 40%, čo poukazuje na rýchly rozvoj tejto oblasti a súvisí to aj s vysvetlením predchádzajúcej otázky týkajúcej sa distribúcie. Zvýšenie nákladov od 20% do 40% uviedla jedna banka a taktiež jedna zaznamenala nárast jej nákladov do 20%. Rovnako ako pri predošlých dvoch otázkach aj tu polovica z respondentov v analýze nevedela určiť nárast nákladov. Pre lepšiu ilustráciu uvedené výsledky znázorňuje obrázok č. 20.

Obr. 20 Náklady v sekcii IT a rozvoj

Predposledná otázka *Približne aké veľké náklady ste zaznamenali pri zavádzaní SEPA v sekcii réžie?* sa venuje dopadu jednotnej oblasti platieb na režijné náklady, teda napr. náklady na mzdy zamestnancov a riadiace osoby, energiu, kancelárske potreby atď.

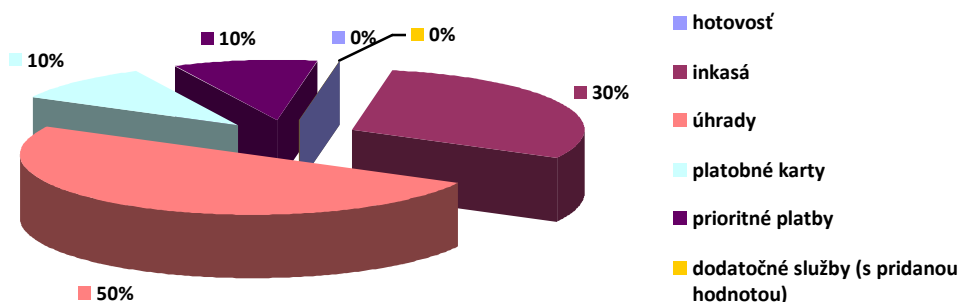

Obr. 21 Náklady v sekcii réžie

Podľa obrázku č. 21 sa u troch bánk zvýšili réžie do 20%. Ďalší traja respondenti uviedli, že sa ich režijné náklady zvýšili v škále od 20% do 40%, jeden uviedol zvýšenie nad 40% a traja nevedeli odpovedať na túto otázku, z čoho môže byť zrejmé, že implementácia SEPA nemá výrazný vplyv na zvýšenie či zníženie tohto druhu nákladov a ich možný nárast skôr predstavuje konsolidácia bánk než zave-

denie platobného systému SEPA. Banky, hoci štyri z nich odpovedali v prospech rastu réžii, nemuseli vnímať ich zvýšenie práve implementovaním Jednotnej oblasti, ale len zaregistrovali ich rast aj počas tohto obdobia zavádzania rovnako, ako aj pred týmto obdobím.

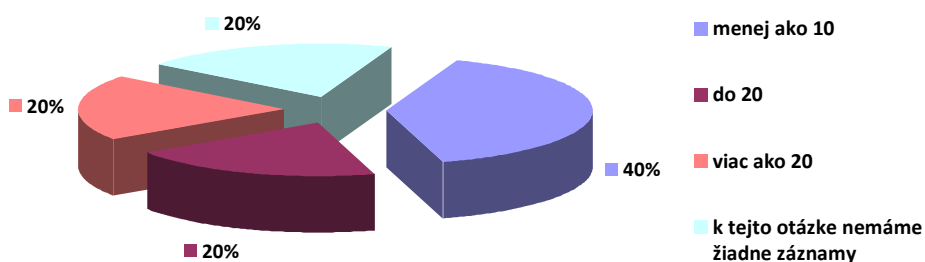
Posledná otázka z okruhu nákladov nadväzuje na otázku týkajúcu sa transakcii a spracovania. Otázka znela: *U ktorých položiek z časti Transakcie a spracovanie ste zaznamenali najvyšší nárast nákladov?* Výsledky sú zhrnuté v nasledujúcom grafe.

Obr. 22 Náklady v položkách Transakcie a spracovanie

Najviditeľnejší nárast podľa bánk predstavuje druhá a tretia položka v grafe, z toho tri banky označili za najnákladnejšiu položku inkasá a päť bánk označili úhrady. Dôvod môžeme nájsť v odpovediach v obrázku č. 14, ktorý sa venuje najpoužívanejším nástrojom SEPA z pohľadu bánk, kde je jasne vidieť, že prioritným nástrojom sú úhrady. Práve s tým môžu byť spojené aj zvýšené náklady u tejto položky, nakoľko ide o najčastejšie používaný platobný prostriedok SEPA a teda boli potrebné úpravy v systéme bánk. Najmenej odpovedí je zaznamenaných u položiek hotovosť s počtom nula, platobné karty a prioritné platby s počtom jedna odpoveď a dodatočné služby, ktoré neoznačila ani jedna banka. Zároveň platby v hotovosti nie sú nástrojom SEPA, kde sa jedná o bezhotovostné platby. Platobné karty nie sú podľa odpovedí bánk najčastejšie využívaným nástrojom, ako vyplýva z obrázku č. 14. Medzi dodatočné služby patrí napr. kópia výpisu z účtu v listinnej podobe, vydanie CID identifikátora príjemcu inkasa alebo na strane platiteľa oprava či zrušenie mandátu na inkaso. Tieto služby tiež nepredstavujú časté položky.

Posledná otázka v dotazníku sa venuje oblasti odvolania inkás. Bankám bola položená otázka: *Približne koľko odvolaní inkasa zo strany platiteľa ste mesačne museli vybaviť?* Menej ako polovica bánk, 40%, označila prvú možnosť „menej ako 10“. Štyri banky teda nemali dôvod u viac ako 10 klientov vybavovať požiadavky na odvolanie inkasa. Na ďalšie odpovede banky odpovedali rovnomerne, každú možnosť označili po dve banky. Do 20 sťažností na inkaso zaznamenali dve banky a viac ako 20 odvolaní museli riešiť takisto dve banky. U týchto bánk sa teda vyskytlo o niečo viac storn inkasných platieb ako v prvej možnosti. Dvadsať percent bánk sa nevedelo vyjadriť k tejto otázke a preto nemožno u nich určiť množstvo anulovaných inkás. Odpovede ukazuje nasledujúci graf:

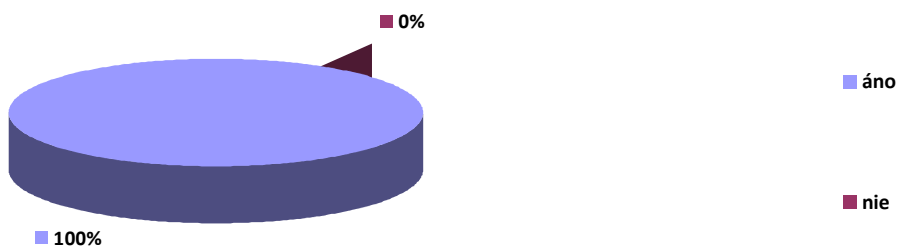

Obr. 23 Počet bankami riešených mesačných odvolaných inkás

3.2.2 Firmy

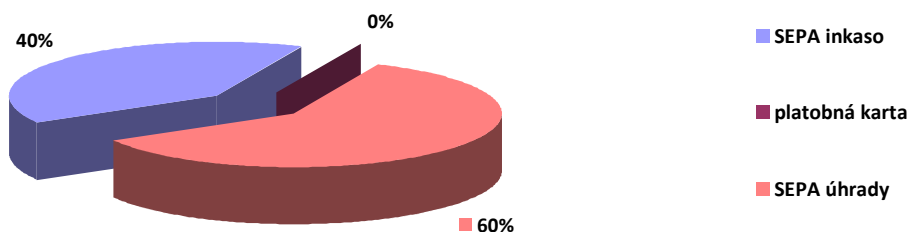
Úplne vyplnených a spätne odoslaných dotazníkov bolo 10. Aj tu je toto číslo zároveň môj stanovený limit. Celková vypočítaná úspešnosť je teda 27,78%. Polovica opýtaných firiem patrí medzi podniky s viac ako 500 zamestnávateľmi. Štyri firmy pôsobia v oblasti automobilov, dve v energetike a plynárenstve.

Cieľom prvej otázky bolo zistiť, či boli firmy informované zo strany banky o Jednotnom systéme SEPA, napr. e-mailom, propagačnými letákmi, pracovníkom banky atď. Otázka znela: *Informovala Vás banka o SEPA platbách?* Odpoveď bola jednoznačne kladná, teda všetkých desať firiem boli informovaných o zmenách v platobnom systéme. I právnické osoby sú klientmi bánk a pre banky je dôležitá spokojnosť a vernosť všetkých klientov, fyzických aj právnických osôb. Snahou bánk je preto čo najdokonalejšia informovanosť zákazníkov. Odpovede na prvú otázku sú znázornené v nasledujúcom grafe.

Obr. 24 Informovanosť firiem o projekte SEPA

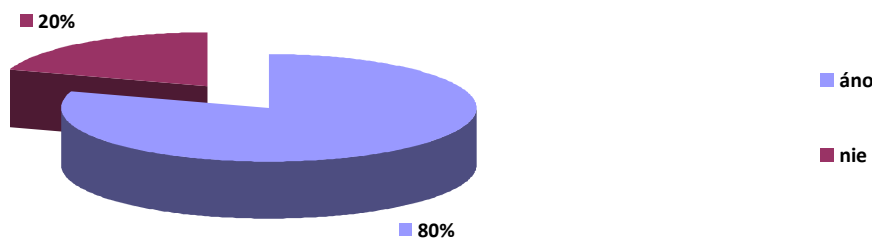
Druhá otázka *Aké produkty SEPA využívate najčastejšie?* mala za úlohu zistiť, aké prostriedky SEPA firmy najčastejšie využívajú. Šesť firiem označilo úhrady, na ktoré sa možno odkázať aj u dotazovaní bánk, ktoré tiež potvrdili najpoužívanejšie nástroje u ich klientov SEPA úhrady (viď obr. 4). Štyri firmy sa vyjadrili, že najčastejšie používajú inkasá. Ani jedna firma neoznačila platobné karty, keďže práve tento produkt využívajú k bezhotovostným platbám skôr fyzické osoby. Výsledné odpovede znázorňuje obrázok č. 25.

Obr. 25 Najčastejšie firmami používané nástroje SEPA

Tretia otázka sa pýtala na identifikačné číslo CID u firiem ako poskytovateľa služieb a zároveň príjemcu inkasa. Presná otázka znela: *Poskytujete služby SEPA inkaso, resp. máte pridelený CID — identifikáciu kreditora?*

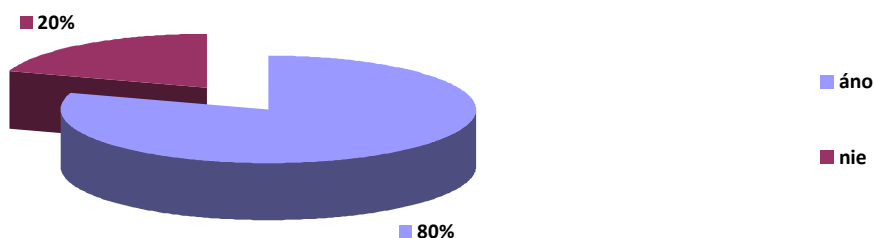
Osem z dotazovaných firiem, ako to ukazuje nasledujúci graf, odpovedalo pozitívne, čiže identifikátor kreditora majú pridelený. Tieto firmy sú teda príjemcami inkasa. Ďalšie dve firmy túto identifikáciu nemajú, a teda nemôžu prijímať inkasá.

Obr. 26 Pridelený identifikátor CID

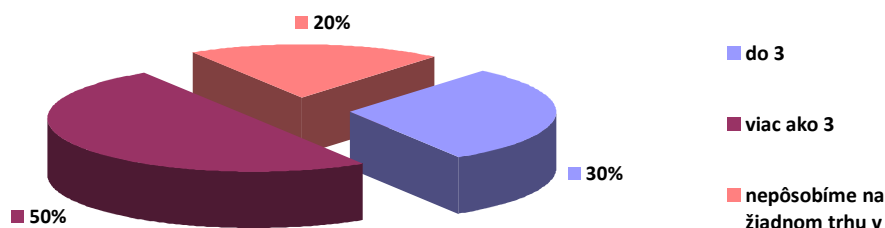
Ďalšia otázka *Poskytujete SEPA inkaso aj v zahraničí?* nadväzuje na predošlú otázku a zároveň poskytnuté odpovede na ňu vyjadrujú angažovanosť firiem pôsobiacich na Slovensku v bezhotovostných platbách aj mimo Slovenskej republiky.

Všetkých osem firiem, ktoré sa v predchádzajúcej otázke vyjadrili, že poskytujú SEPA inkaso, ho zároveň poskytujú aj v iných krajinách. Dve firmy, ktoré nemajú pridelený identifikátor CID, nemôžu poskytovať inkaso ani v tuzemsku a ani v ďalších krajinách. Výsledné odpovede zaznamenáva obrázok č. 27.

Obr. 27 Poskytovanie inkás v zahraničí

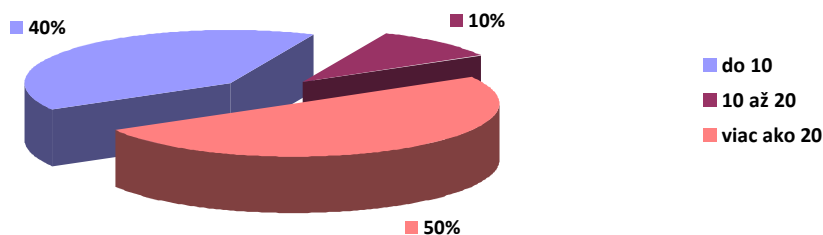
Ďalšia otázka zaznamenáva počet trhov, na ktorých firmy pôsobia. Keďže do analýzy boli zahrnuté väčšinou veľké spoločnosti, takmer všetky označili pôsobenie aj na iných trhoch ako len na domácom. Presná otázka bola položená v znení: *Na koľkých trhoch v zahraničí pôsobíte?* Analýza výsledkov je v nasledujúcom grafe.

Obr. 28 Pôsobenie na zahraničných trhoch

Viac ako polovica firiem je výrobou veľkého rozsahu a teda je nutné, aby pôsobila na ďalších zahraničných trhoch a mala tak pre svoju produkciu dostatočný odbyt. Z grafu vyplýva, že tri firmy nepôsobia na viac ako troch zahraničných trhoch a päť spoločností, s veľkou pravdepodobnosťou veľkého rozsahu produkcie, pôsobia na viac ako troch zahraničných trhoch. Nakoniec dve firmy malého rozsahu pôsobia iba v tuzemsku.

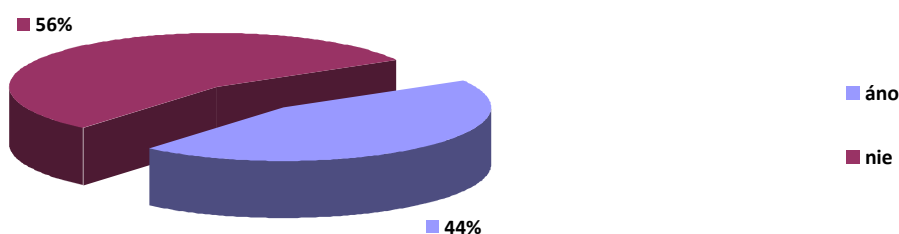
Šiesta otázka v poradí opäť súvisí s predošlou otázkou. Respondentov som sa pýtala, koľko transakcií mimo územia Slovenskej republiky uskutočnia za jeden mesiac. Presné znenie otázky bolo nasledovné: *Približne koľko cezhraničných platieb mesačne uskutočníte?* Výsledné odpovede znázorňuje graf č. 29.

Obr. 29 Mesačný počet uskutočnených cezhraničných platieb

Štyri firmy označili možnosť, že mesačne vykonajú zhruba do desať platieb cez hranice územia Slovenska. No odpoveď zahrňuje aj nulu, takže sem patria aj podniky, ktoré nevykonajú ani jednu cezhraničnú transakciu kvôli výrobe menšieho rozsahu. U týchto firiem nie je potrebné uskutočňovať masívnejší počet platieb mimo Slovenska. No nedá sa vylúčiť, že sem patria i väčšie podniky. Päť firiem sa vyjadrili, že uskutočnia viac ako 20 cezhraničných transakcií za mesiac. Jedna firma vykonáva cezhraničné platby v rozmedzí 10 až 20 mesačne.

Siedmou otázkou *Využívate len jeden bankový účet v rámci cezhraničných platieb?* bola snaha zistiť, nakoľko firmy využívajú jednu z výhod zavedenia systému SEPA — možnosť jedného účtu nielen v pojatí vnútroštátneho, ale aj medzinárodného, v oblasti SEPA, ako prostriedok zjednodušenia a zrýchlenia bezhotovostných transakcií.

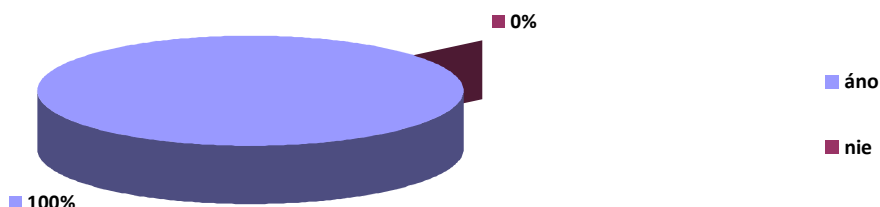

Obr. 30 Využitie jedného účtu pri cezhraničných platbách

Túto možnosť využívajú len štyri podniky, ďalších päť majú viac účtov na vykonávanie platieb mimo Slovenska. Jedna firma sa zdržala odpovede, a to pravdepodobne z dôvodu neuskutočňovania cezhraničných platieb, ale iba tuzemských.

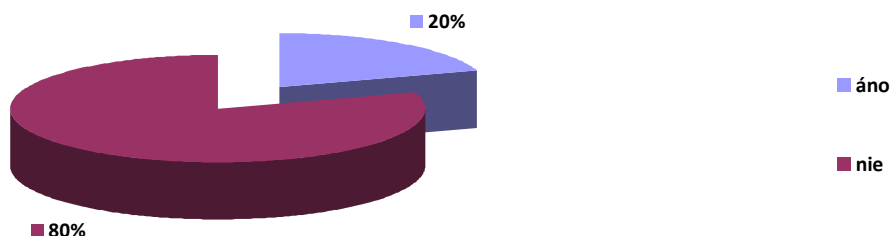
Cieľom ďalšej otázky bolo stanoviť naplnenie ďalšej z výhod Jednotného platobného systému SEPA — zrealizovanie platieb, tuzemských aj mimo tuzemska v oblasti SEPA, do konca nasledujúceho pracovného dňa. Otázka v presnom znení bola: *Sú pri platbách dodržané zo strany banky časové limity odoslania/pripísania peňazí na cieľový účet — koniec nasledujúceho pracovného dňa?*

Výsledky z nasledujúceho grafu jednoznačne potvrdili fungovanie jedného z princípov SEPA platieb. Všetkých desať firiem nemá problémy s odosielaním, resp. pripísaním platieb v druhý deň.

Obr. 31 Splnený limit zrealizovania platieb

Deviata otázka v dotazníku bola venovaná zmenám v platobných súboroch určených pre komunikáciu s bankou. Keďže je možné do roku 2016 využiť starý formát komunikácie s bankou a investície do nového XML formátu rozložiť do dvoch rokov, firmám bola položená nasledujúca otázka: *Využijete prechodné dvojročné obdobie na komunikáciu s bankou v starom dátovom formáte?* Odpovede firiem sú vyznačené v nasledujúcom grafe.

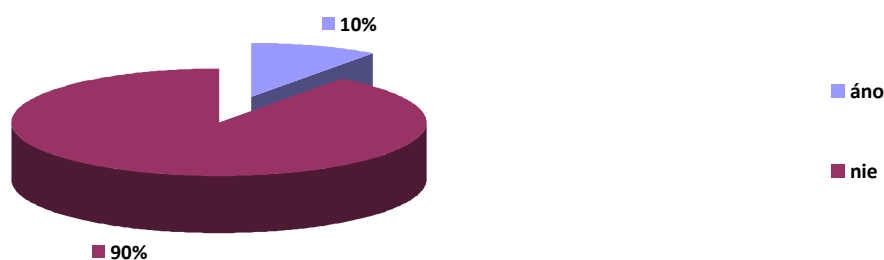

Obr. 32 Využitie prechodného dvojročného obdobia pri komunikácii s bankou

Len dve firmy uviedli, že plánujú využiť dvojročný prechod od pôvodného formátu k novému XML formátu a rozložiť tak investíciu do tejto položky. Zvyšných osem firiem neuvažuje nad využitím možnosti dvojročného prechodu a rozhodli sa investovať do nového komunikačného súboru jednorázovo.

Rovnako ako odpovede predošlej otázky, aj odpovede otázky v znení: *Úpravu účtovného systému plánujete rozložiť do dvoch rokov?* poskytujú podobné vyjadrenia firiem na prechodné obdobie.

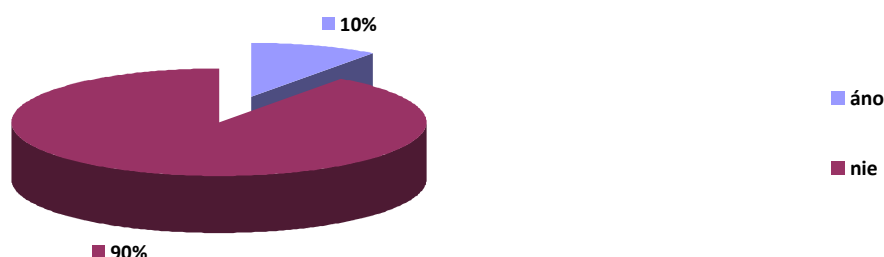
Len jedna firma uviedla, že využije dva roky na zmenu systému v účtovníctve, a to kvôli zabráneniu zvýšeným nákladom. Jedná sa o firmu malého rozsahu. Deväť podnikov neplánuje využiť dvojročné obdobie na prechod k novému systému.

Obr. 33 Využitie prechodného dvojročného obdobia pre zmenu účtovného systému

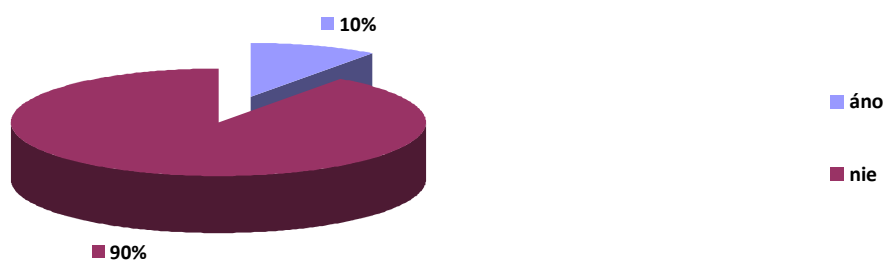
Cieľom jedenástej otázky bolo zistiť, ako sa prechod na nový systém premietol do nákladov firmy. Kvôli citlivosti údajov bola otázka položená firmám s dichotomického charakteru v znení *Mali ste pri úpravách účtovného systému zvýšené náklady?*

Len jedna firma uviedla, že pocítila zvýšenie nákladov a ostatných deväť firiem žiadny nárast nákladov nepocítilo. Najmä firmy s vysokým obratom by nemali pocítiť citelné zvýšenie nákladovosti.

Obr. 34 Zvýšenie nákladov pri prechode na nový účtovný systém

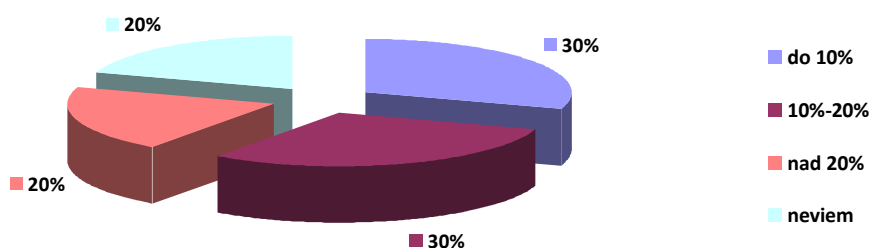
Firmám bola taktiež položená otázka *Počítate s návratnosťou finančných prostriedkov po týchto úpravách?*. Snahou bolo dopátrať sa, či firmy uvažujú s vrátením financií investovaných do zmien, ktoré so sebou priniesol nový projekt SE-PA.

Obr. 35 Očakávaná návratnosť financií po úpravách v systémoch

Deväť firiem nepočíta s návratnosťou financií do investovaných zmien, keďže ani nezaregistrovali zvýšenie nákladov. Jedna firma, ktorá nárast nákladov pocítila, uviedla, že očakáva návratnosť týchto finančných prostriedkov do budúcnosti, nakoľko zvýšenie jej nákladov nemuselo predstavovať vysokú čiastku, ak k tomu využila aj prechodné dvojročné obdobie.

Cieľom projektu SEPA je aj zníženie nákladovosti pri bezhotovostných platbách. Preto bola právnickým osobám položená otázka: *Približne akú veľkú finančnú úsporu ste pocítili vďaka jednotným cenám systému SEPA?* Odpovede zaznamenáva nasledujúci graf.

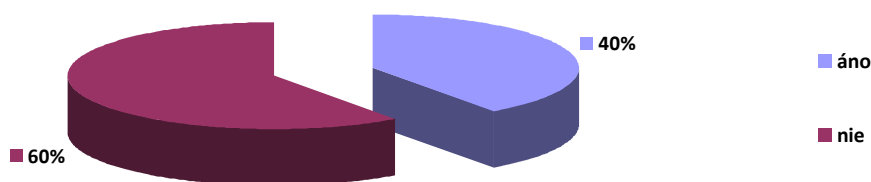

Obr. 36 Úspory vďaka SEPA

Spolu osem firiem vedelo približne určiť, aké veľké sú ich usparené financie vďaka Jednotnému systému SEPA. Z toho tri firmy uviedli úsporu do 10%, ďalšie tri firmy úsporu v rozmedzí od 10% do 20% a dve firmy úsporu nad 20%. Predpokladaná úspora nie je vysoká, pretože projekt SEPA je rozbehnutý ešte v krátkom čase a úspory sa ešte nestihli nakumulovať do väčších čísel. Dve firmy nevedeli uviesť ich úspory vďaka jednotným cenám pri platbách, no je možné sa domnievať, že ani u týchto spoločnostiach úspory zatiaľ nepredstavujú vysoké čísla.

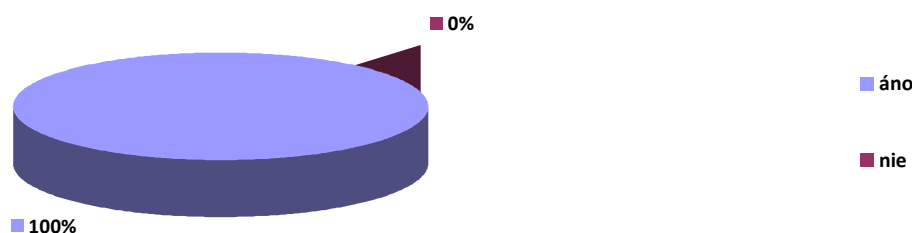
Posledné dve otázky sa zameriavajú na možnosť odvolania inkasa a pripísanie vrátených prostriedkov do stanoveného limitu — lehota ôsmich týždňov.

Prvá otázka znela: *Využili ste možnosť odvolania inkasa v lehote osem týždňov?*

Obr. 37 Odvolanie inkasa

Štyri firmy uviedli, že túto možnosť využili a šesť firiem túto príležitosť nemuselo využiť. Pre tie spoločnosti, ktoré odpovedali na túto otázku kladne, bola položená nasledujúca otázka: *Ak áno, boli Vám pripísané prostriedky v plnej výške na účet?* Odpovede od štyroch spoločností znázorňuje graf č. 38.

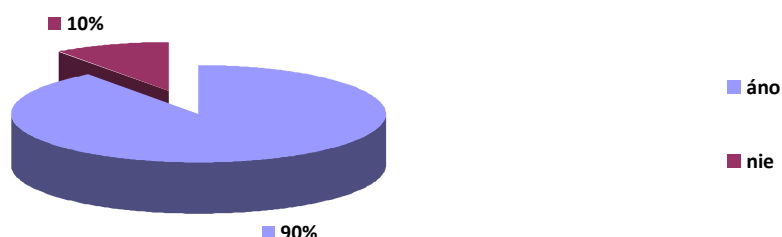
Obr. 38 Pripísanie vrátených financií na účet v plnej výške

Všetkým štyrom firmám, ktoré využili odvolanie inkasa, boli finančné prostriedky pripísané v plnej výške. To je tiež argument pre to, že cieľom banky je i snaha uchovať vernosť svojich klientov a zabezpečiť ich čo najväčšiu spokojnosť.

3.2.3 Fyzické osoby—podnikatelia

Z celkového počtu mnou odoslaných prišlo 20 zodpovedaných dotazníkov a celková úspešnosť bola 60,61%. Najviac dotazníkov bolo vyplnených osobami s dosiahnutým stredoškolským vzdelaním s počtom 14. Vo vekovej kategórii 25-34 rokov bolo zastúpených 5 osôb, 35-44 zatupovalo 7 osôb a 8 osôb kategóriu 45-55 rokov. Najčastejšie dotazníky vyplňovali podnikatelia zo sféry zdravotníctva, vodárenstva a kúrenia a stavebných prác.

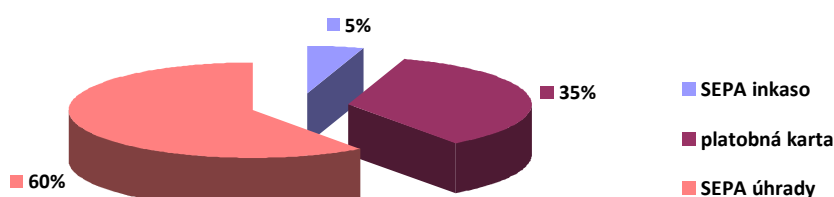
Prvá otázka, rovnako ako otázka adresovaná firmám, zistovala skutočnosť, či sú podnikatelia, tak ako ostatní klienti bánk, dostatočne informovaní o novinke SEPA a jej zmenách. Teda podobne ako v dotazníku pre právnické osoby, aj podnikateľom bola položená otázka: *Informovala Vás banka o SEPA platbách?*

Obr. 39 Informovanosť podnikateľov o SEPA platbách zo strany banky

18 živnostníkov sa vyjadrilo, že boli informovaní o projekte SEPA zo strany banky. Banky si teda splnili povinnosť, podať informácie svojim klientom. Dvaja respondenti nezaregistrovali avízo banky k SEPA platbám, ako to ukazuje graf č. 39. Príčinou môže byť skutočnosť, že banky informujú svojich klientov o zmenách hromadne a nie každého klienta zvlášť.

Druhá otázka sa pýta podnikateľov na najčastejší druh produktov SEPA, ktorý využívajú pre svoju podnikateľskú činnosť. Podobne, ako v dotazníku adresovaný právnickým osobám, aj živnostníci mali na výber z troch možností: SEPA inkaso, SEPA úhrady a SEPA platobná karta. Otázka znela: *Aké produkty SEPA využívate najčastejšie k svojej podnikateľskej činnosti?*

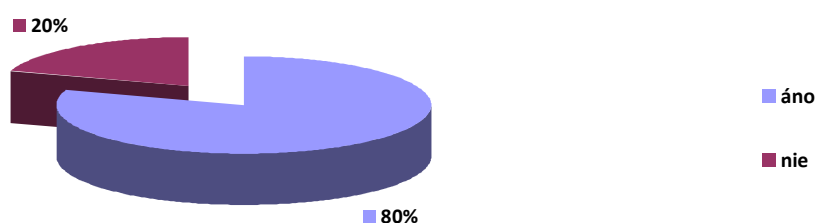
Obr. 40 Najčastejšie podnikateľmi používané nástroje SEPA

Aj v tomto prípade, sa potvrdilo, že SEPA úhrady sú najpoužívanejším SEPA nástrojom zo všetkých troch. Túto možnosť označilo 12 respondentov. Zmena však nastala v používaní platobných kariet, keď túto možnosť označilo sedem živnostníkov, ktorí tento platobný prostriedok využívajú pre podnikateľskú činnosť. Je možné, že časť respondentov, ktorí najčastejšie používajú práve platobné karty k bezhotovostným úhradám, realizujú tieto platby len v rámci Slovenskej republiky, a v tomto prípade nie je naplnená pravá podstata SEPA platieb prostredníctvom kariet — cezhraničné platby platobnými kartami. Preto túto možnosť pojali všeobecne a označili ju i v prípade, ktorý sa vzťahuje len na platby na Slovensku. Ak by používali k svojej podnikateľskej činnosti platobné karty ako SEPA nástroj, museli by nimi platiť priamo u zahraničného obchodníka v inom štáte, čo sa dá vyriešiť pohodlnejším spôsobom ako je vycestovanie do zahraničia — realizácia bezhoto-

vostných úhrad. Iba jeden respondent uviedol používanie SEPA inkás ako jeho najčastejší spôsob platieb.

Tretia otázka *Realizujete aj cezhraničné platby?* Mala za úlohu zistiť aktívne využívanie systému SEPA, ktorý sa vzťahuje práve na cezhraničný platobný styk a jeho zjednotenie s domácim.

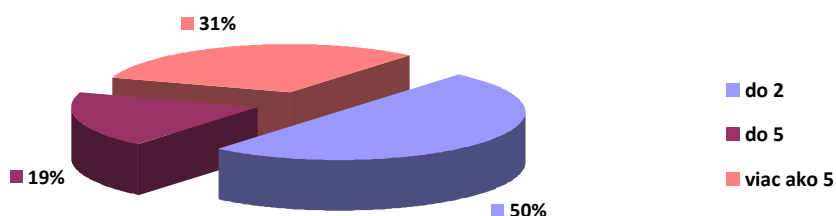
Až 16 živnostníkov odpovedalo kladne, a teda uskutočňuje platby aj mimo Slovenska, plne tak využíva systém SEPA a teda aj jeho nástroje. Na druhej strane štyria respondenti cezhraničné platby nevyužívajú, realizujú tak úhrady len na domácom slovenskom trhu. Túto skutočnosť znázorňuje nasledujúci graf.

Obr. 41 Realizácia cezhraničných platieb

Ďalšie dve otázky sa týkajú iba tých podnikateľov, ktorí realizujú cezhraničné platby, teda šestnástich respondentov.

Prvá z nich bola položená nasledovne: *Koľko cezhraničných transakcií mesačne vykonáte?*

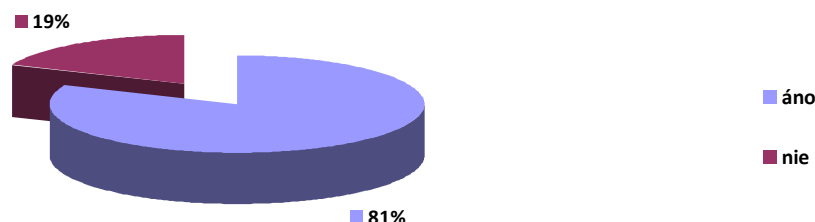

Obr. 42 Počet mesačných cezhraničných transakcií

Polovica z počtu podnikateľov zahrnutých do analýzy nezrealizuje viac ako dve platby mimo územia Slovenskej republiky. Druhá polovica opýtaných uskutoční viac ako dve cezhraničné platby, z toho traja podnikatelia v rozmedzí tri až päť platieb a piati živnostníci vykonávajú mesačne väčší počet platieb ako päť.

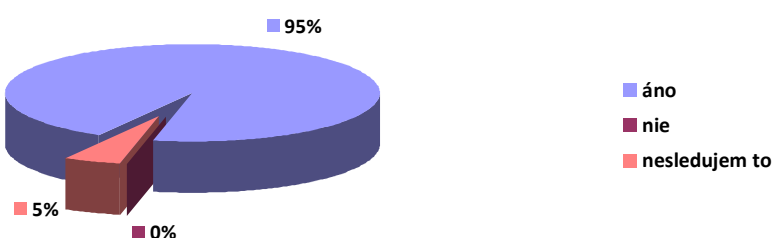
Cieľom druhej otázky bolo zistiť, či respondenti využívajú jednu z hlavných výhod projektu SEPA — len jeden bankový účet v rámci platieb v celej oblasti SEPA. Presná otázka bola zadaná v znení: *Využívate len jeden bankový účet v rámci cezhraničných platieb?*

Trinásti podnikatelia si uvedomili túto výhodnú možnosť a fakt, že im dokáže uľahčiť a zrýchliť platby potrebné k vykonávaniu ich podnikateľskej činnosti. Traja živnostníci nevyužívajú jeden bankový účet, ale pokračujú zatiaľ po starom, ako to ilustruje graf č. 43:

Obr. 43 Využívanie len jedného účtu

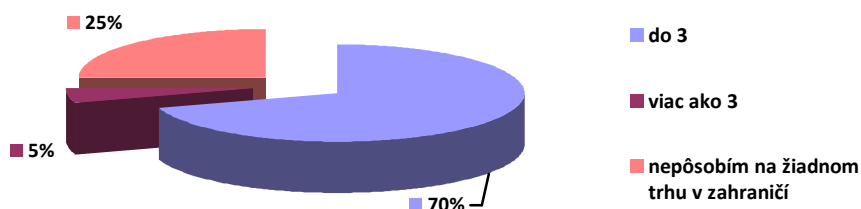
Ďalšia otázka zisťuje, či podnikatelia sledujú svoje pohyby na účte, konkrétne, či sú bezhotovostné platby zrealizované do konca nasledujúceho pracovného dňa, teda vnímajú jeden z dôležitých princípov projektu SEPA. Otázka znela: *Sú pri platbách dodržané zo strany banky časové limity odoslania/pripísania peňazí na cieľový účet — koniec nasledujúceho pracovného dňa?*

Obr. 44 Splnenie limitu zrealizovania platieb

Z grafu č. 44 vyplýva, že 19 podnikateľov sleduje svoje pohyby transakcii na bankovom účte a všímajú si realizáciu platieb. Uviedli, že je splnený limit, teda platby sú pripísané, resp. odoslané do konca nasledujúceho pracovného dňa. Ani jeden z respondentov nezaznamenal porušenie limitu pripísania/odoslania platieb, až na jedného živnostníka, ktorý priebeh svojich transakcii nesleduje a nevie tak posúdiť splnenie limitu.

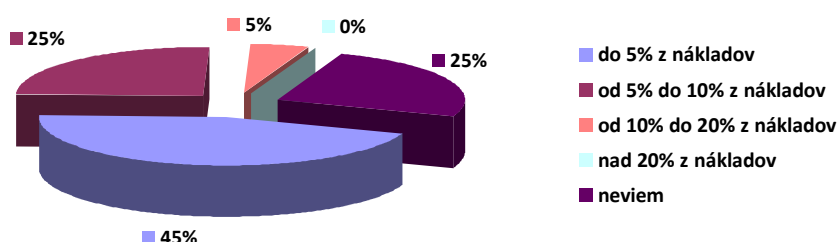
Siedma otázka v poradí zisťuje od respondentov, či sa angažujú aj na zahraničných trhoch a zároveň na koľkých trhoch v zahraničí pôsobia. Ak účinkujú aj v zahraničí a nielen na domácom slovenskom trhu, realizujú platby i mimo Slovenska a vzniká tak predpoklad aktívneho využívania SEPA nástrojov a súčasne ich benefitov — zjednotenie poplatkov a pravidiel pri cezhraničných peňažných prevodoch. Otázka bola položená v znení: *Na koľkých trhoch v zahraničí pôsobíte?*

Obr. 45 Pôsobenie na zahraničných trhoch

Viac ako polovica opýtaných podnikateľov s počtom 15 pôsobí v zahraničí, z toho 14 na nie viac ako troch zahraničných trhoch a 1 živnostník podniká vo väčšom rozsahu a účinkuje tak na pôde viac ako troch cudzokrajných trhoch. Tieto osoby tak majú možnosť vnímať a posúdiť vyššie spomínané výhody systému SEPA. Zvyšok opýtaných vykonáva svoje podnikateľské aktivity iba na území Slovenskej republiky a nemá tak možnosť dostatočne posúdiť, či im SEPA prináša plusy.

Úlohou otázky v poradí ôsmej bolo vyskúmať odpovede od podnikateľov v oblasti ich pocítenej úspory vďaka jednotným poplatkom systému SEPA. Otázka znela vo forme: *Približne akú veľkú úsporu ste pocítli vďaka jednotným cenám systému SEPA?*

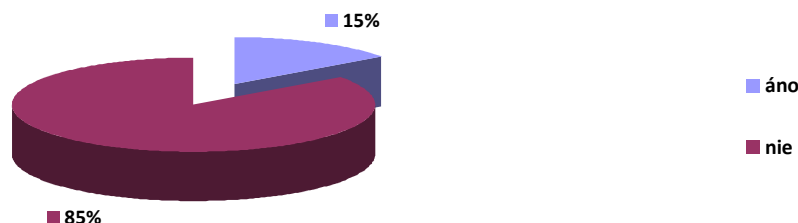
Obr. 46 Úspora vďaka zavedeniu SEPA

Pätnásť opýtaných respondentov pocítlo úspory vďaka systému SEPA, z tohto počtu deväť respondentov do 5% z ich nákladov, päť respondentov zaregistrovalo úspory v rozmedzí od 5% do 10% z nákladov a jeden respondent registruje najväčšie úspory zo všetkých opýtaných, a to viac ako 10% a zároveň menej ako 20% z nákladov. Ani jeden zo živnostníkov neusporilo vďaka SEPA nad 20% z nákladov. Nižšie úspory môžu byť spôsobené už vyššie spomínaným argumentom, že SEPA projekt nie je zabehnutý ešte dlhšiu dobu, a tak sa úspory ešte dostatočne nemohli prejaviť. Na to, aby podnikatelia mohli tvrdiť, že usporili vyššie percento z nákladov, ako je zaznamenané v grafe č. 46, by systém SEPA musel fungovať dlhšiu dobu. Nakoniec päť podnikateľov nevedelo určiť ich úsporu, resp. sa nevedelo vyjadriť, či vôbec usporili kvôli jednotným podmienkam SEPA.

Posledné dve otázky sa venujú problematike odvolania inkasa. Prvá otázka *Využili ste možnosť odvolania inkasa v lehote 8 týždňov?* zisťuje, ako je využitá táto

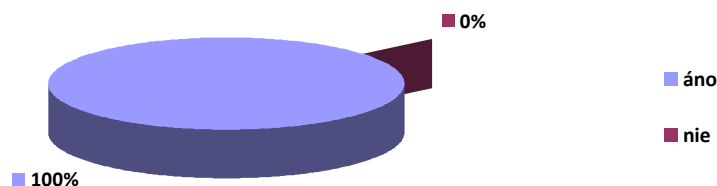
možnosť u podnikateľoch a zároveň či nastali nejaké problémy s inkasom a bolo nutné využiť jeho odvolanie.

Podľa grafu č. 47 len traja podnikatelia uviedli, že boli nútení využiť túto príležitosť. Väčšina z opýtaných ale žiadny problém s inkasnými platbami nemá, a teda nebolo nutné inkaso odvolať.

Obr. 47 Odvolanie inkasa

Druhá otázka týkajúca sa inkasných platieb sa vzťahuje iba na tých respondentov, ktorí museli využiť možnosť odvolania inkasa a znela: *Ak áno, boli Vám pripísané prostriedky v plnej výške na účet?*. Tým sa malo zistiť možné zlyhanie banky, kedy by svojim klientom nepripísala finančné prostriedky v plnej sume.

Obr. 48 Pripísanie financií v plnej výške na účet

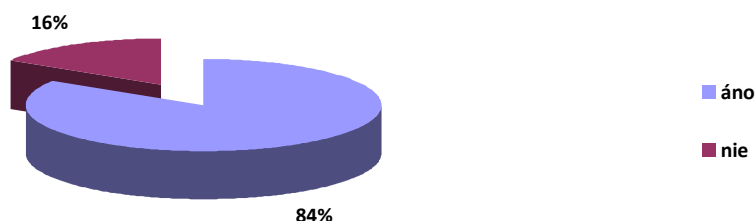
Ako uvádza graf, žiaden z troch respondentov nemal problém s vrátením prostriedkov a banky teda nezlyhali ani u jedného z uvedených prípadov.

3.2.4 Ostatné fyzické osoby – nepodnikatelia

Títo respondenti vyplnili cieľový počet dotazníkov, stanovenú kvótu 50 a celková úspešnosť bola 62,50%. Dotazník vyplnilo 26 osôb s dosiahnutým stredoškolským vzdelaním, 19 osôb s vysokoškolským vzdelaním a 5 osôb s odborným vzdelaním bez maturity. Najviac odoslaných dotazníkov bolo od osôb vo vekovej kategórii 45-55 rokov.

Prvá otázka je totožná s prvou otázkou v predošlých dvoch dotazníkoch určených pre podnikateľov a právnické osoby. Keďže každá zmena by mala byť ozná-

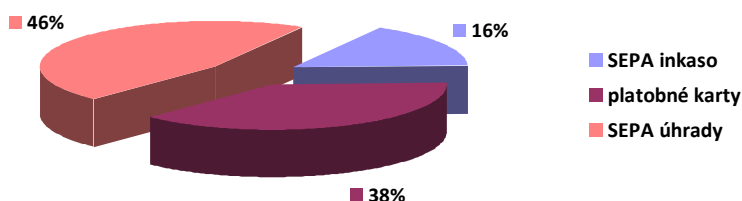
mená klientom, aby neboli zaskočení pri vykonávaní platobných transakcií, bola im položená otázka v znení: *Informovala Vás banka o SEPA platbách?*

Obr. 49 Informované ostatné fyzické osoby o SEPA

Len ôsmi respondenti z počtu 50 nepostrehli avízo banky o zmene systému platieb na SEPA platby. Najčastejšie odpovedali pozitívne s počtom 42, čo predstavuje viac ako 50% informovaných osôb o zmenách v systéme SEPA, konkrétne 84%.

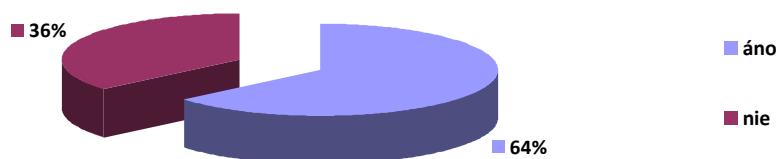
Druhá otázka zisťuje od klientov bánk, aké produkty SEPA najčastejšie využívajú. Mali na výber z troch možností, podobne ako aj živnostníci či firmy. Respondenti odpovedali na otázku: *Aké produkty SEPA využívate najčastejšie?*

Obr. 50 Najčastejšie využívané nástroje SEPA ostatnými fyzickými osobami

Aj tu sú najčastejšou odpoveďou SEPA úhrady, ktoré sú, ako môžeme vidieť, preferovanou skupinou nástrojov SEPA celkovo u všetkých respondentov (firiem, podnikateľov a ostatných fyzických osôb). Platobné karty si držia druhé miesto, no aj tu je možné, že niektorí respondenti využívajú tento produkt len v rámci domácich platieb a teda nemajú možnosť všimnúť si rozdiel v zahraničných platbách kartami pred a po zavedení SEPA. Ani jeden produkt SEPA nedosiahol 50% z počtu opýtaných. Možno si všimnúť, že hoci SEPA úhrady predstavujú najčastejšiu odpoveď, nie je to ani polovica z opýtaných respondentov. Odpovede sú takmer rovnako rozdelené medzi dvoma možnosťami — platobné karty a SEPA úhrady. Odchýlku od týchto odpovedí predstavujú inkasá, ktoré používa iba 16% z 50 osôb.

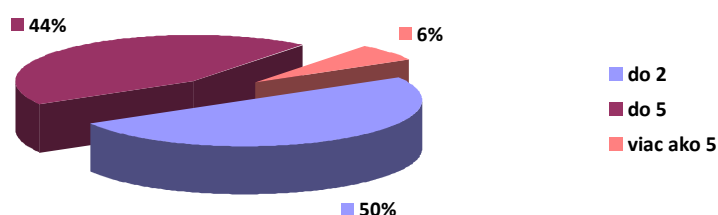
Tretia otázka sa pýta na aktívnych používateľov SEPA služieb, teda či platia aj mimo tuzemska. Otázka bola nasledovná: *Realizujete aj cezhraničné platby?*

Obr. 51 Realizovanie cezhraničných platieb

Transakcie cez hranice Slovenskej republiky vykonáva 32 opýtaných, čo predstavuje viac ako 50%, konkrétne 64%. Znamená to, že aj bežní občania v dnešnom svete globalizácie a cestovania používajú SEPA nástroje nielen na domácej pôde, ale aj v zahraničí, najmä kvôli štúdiu za hranicami Slovenska. Zvyšok respondentov neplatí cezhranične, a tak využíva platobné nástroje len v tuzemsku. No tento počet nepredstavuje ani polovicu.

Štvrtá otázka *Koľko cezhraničných transakcií mesačne vykonáte?* dotazuje na tých respondentov, ktorí v predošlej otázke uviedli, že realizujú aj cezhraničné platby. Výsledky sú zaznamenané v nasledujúcom grafe.

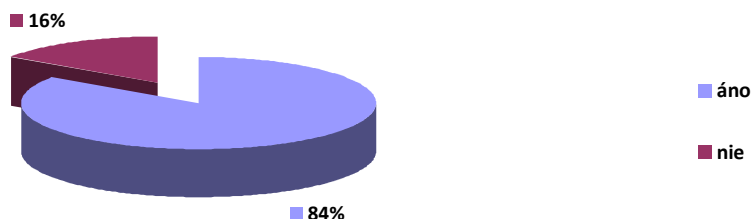

Obr. 52 Počet mesačných cezhraničných platieb

Súčet všetkých odpovedí uvedených v tejto otázke je 32, čo sedí s predošlou otázkou, na ktorú odpovedalo tiež 32 respondentov. Každopádne počet prvých dvoch označených možností sa líši len minimálne a je teda možné poznamenať, že spolu najviac osôb vykonáva maximálne päť cezhraničných platieb (v súčte možností „do 2“ a „do 5“). Keď však tieto dve možnosti budeme pozorovať osobitne, zistíme, že ani jedna z nich nedosiahla nad 50% z opýtaných, ale ich odpovede sa takmer rovnomerne rozplynuli práve do prvých dvoch odpovedí. Iba 6% respondentov prevádza platby do zahraničia s počtom nad päť mesačne. Je to zrejme z dôvodu, že fyzické osoby, ktoré nepodnikajú, nemajú dôvod príliš častých platieb do zahraničia, nakoľko im stačí z určitého dôvodu (napr. štúdium) prevádzať finančné prostriedky v minimálnom počte. Jedná sa presne o dve osoby.

Ďalšia otázka zisťuje od opýtaných osôb, či používajú v rámci cezhraničných platieb len jeden bankový účet alebo ešte stále viac účtov, ako to bolo potrebné

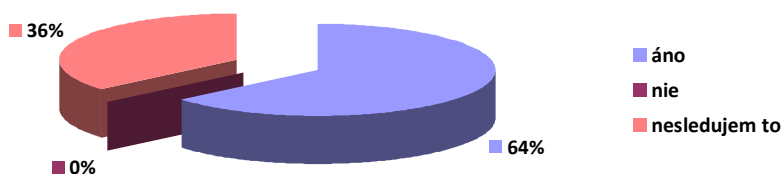
v minulosti. Otázka znela: *Využívate len jeden bankový účet v rámci cezhraničných platieb?*

Obr. 53 Využívanie len jedného účtu pri cezhraničných platbách

Ako je možné vidieť, prevažná väčšina z počtu 32 (stále sa jedná o cezhraničné platby) uvádza, že túto novú možnosť naplno využíva a môže tak čerpať jej výhody — rýchlejšie a lacnejšie bezhotovostné prevody. Len málo opýtaných, 16%, ešte stále používa už starú metódu prevodu platieb a komplikuje si tak cezhraničné transakcie.

Cieľom šiestej otázky bola snaha určiť počet osôb, ktoré sledujú pohyb svojich platieb, majú prehľad vo svojich platbách a monitorujú teda aj jeden z hlavných princípov SEPA prevodov, uskutočnenie prevodu do konca nasledujúceho pracovného dňa. Otázka bola respondentom položená vo forme: *Sú pri platbách dodržané zo strany banky časové limity odoslania/pripísania peňazí na cieľový účet — koniec nasledujúceho pracovného dňa?*

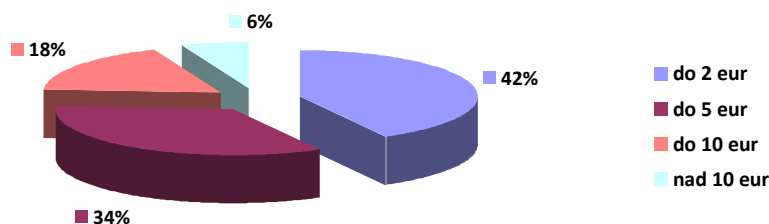

Obr. 54 Zrealizovanie platieb do nasledujúceho pracovného dňa

32 osôb sleduje svoje transakcie na účtoch a uviedlo, že limit zrealizovania platby bol splnený. Čo sa dalo očakávať, v tejto vzorke dotazovania je viac ľudí ako v ostatných vzorkách (firmy a podnikatelia), ktorí svoje pohyby bezhotovostných transakcií nesledujú a nevedeli teda určiť, či bol splnený limit zrealizovania transakcie. Príčinou môže byť ich menší obrat peňazí, keďže nevykonávajú žiadnu podnikateľskú činnosť, pri ktorej je dôležité sledovať najlepšie všetky platby v prípade nejakých komplikácií. Preto nepodnikatelia nevidia dôvod striktného sledovania prevodov. Viac ako polovica osôb zahrnutých do analýzy je všímavá pri svojich transakciách a aktívne ich sleduje, čo sa týka splneného limitu pripísania, resp.

odoslania platby. Stále však dosť vysoké percento tento limit nesleduje z možného vyššie uvedeného dôvodu.

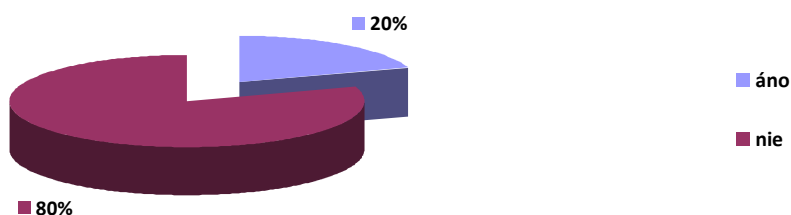
Úlohou siedmej otázky bolo zistiť prípadnú mesačnú úsporu vďaka zjednoteniu poplatkov, najmä pri cezhraničných platbách. Hoci pre fyzické osoby nepodnikajúce úspory predstavujú menšie čísla ako u právnických osôb alebo živnostníkov, pre niektorých, hlavne tých, ktorí sledujú svoje transakcie, sú dôležitou zložkou vo svojich financiách. Aj preto bola respondentom položená otázka: *Akú veľkú mesačnú finančnú úsporu ste pocítili vďaka jednotným poplatkom systému SEPA?*

Obr. 55 Mesačná úspora vo financiách ostatných fyzických osôb

Najčastejšie označenou odpoveďou je prvá možnosť s počtom 21. Táto možnosť zahrňuje aj nulu, takže niektorí respondenti nemuseli pocítiť žiadne usporené financie vďaka zavedeniu SEPA. Teda 21 osôb nepocítilo takmer žiadnu úsporu a implementácia SEPA im nepriniesla skoro žiaden úžitok. Druhá najčastejšia odpoveď s počtom 17 označení výrazne nezaostáva za prvou. No predstavuje už vyššie číslo usporených financií. Viac ako 10 eur usporili len traja opýtaní, ktorí robia bezhotovostné prevody častejšie, a pocíťujú tak vyššie úspory. Až 76% respondentov neusporia vďaka výhodám SEPA viac ako päť eur. Príčinou okrem vyššie uvedenej môže byť aj fakt, že tieto osoby neuskutočňujú cezhraničné platby v takom merítku ako napr. právnické osoby, nakoľko cezhraničné prevody v minulosti predstavovali vysoké položky i v nákladoch nepodnikajúcich ľudí.

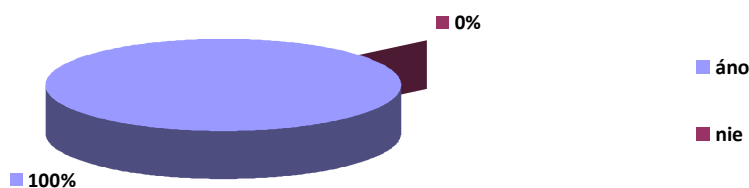
Predposledná otázka je venovaná, ako pri predchádzajúcich dotazníkoch, odvolaniu inkasa. Cieľom bolo zistiť, či aj iné fyzické osoby, s výnimkou podnikateľov a právnických osôb, využili niekedy možnosť odvolania inkasa, napr. z dôvodu nezrovnalostí. Respondentom bola položená otázka: *Využili ste možnosť odvolania inkasa v lehote osem týždňov?*

Obr. 56 Odvovanie inkasa — ostatné fyzické osoby

Iba desať osôb malo negatívne skúsenosti s inkasom, resp. s inkasantom, a tak boli nútení využiť túto možnosť a inkaso zrušiť. Až 80% opýtaných problém s inkasom a ani s príjemcom inkasa nemali. Nemuseli teda odvolávať inkaso a netýkala sa ich tak ani posledná otázka.

Posledná otázka sa vzťahuje len na fyzické osoby, ktoré využili príležitosť zrušiť inkaso, teda odpovedali na predchádzajúcu otázku kladne. Bola im položená otázka, či im bola suma, ktorú mali pri odvolaní inkasa obdržať naspäť, vrátená na účet v celej sume. Respondenti odpovedali na otázku: *Ak áno, boli Vám pripísané prostriedky v plnej výške na účet?*

Obr. 57 Pripísanie plnej sumy na účet pri odvolaní inkasa — ostatné fyzické osoby

Ako je možné vidieť, ani jeden respondent neodpovedal záporne. 100% tých, ktorí museli riešiť problémy s inkasom alebo inkasantom odvolaním inkasnej platby, nemalo problém s bankou a vrátené peniaze boli pripísané na účet platiteľov v nekrátenej výške.

4 Záver

Pre spotrebiteľov a celkovo všetkých klientov sú nesmierne dôležité bankové služby, ktoré sú rýchle, spoľahlivé a za čo najnižšie poplatky. Rovnako aj pre banky je dôležité nestratiť svojich klientov, a tak poskytovať najkvalitnejšie služby spojené s doplnkovými, ako napr. poradenstvo.

Ešte pred pár rokmi, kedy bankové služby boli v rámci priestoru Európskej únie nejednotné, sa práve Európska únia rozhodla po vytvorení spoločnej meny euro zorganizovať platobný styk na úrovni Európskeho hospodárskeho priestoru. Jej cieľom bolo tak umožniť výhody platobných služieb, ako aj zjednotenie pravidiel a poplatkov za platobné transakcie v celej EU pre všetkých účastníkov platobného styku.

Vytvorila legislatívu záväznú pre všetky krajiny, ktoré sa podieľajú na projekte SEPA. Tieto normy krajiny potom implementujú do svojej národnej legislatívy. Aj pre Slovensko platí Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 260/2012 s doplnením v roku 2014. Toto nariadenie musela Slovenská republika zaviesť do svojho poriadku a dodržiavať zásady popísané v nariadení.

V úvode bakalárskej práce som určila čiastkové ciele práce, a to v teoretickej časti poskytnúť pohľad na stále sa rozvíjajúci projekt SEPA, jeho výhody, legislatívu a stručný popis zainteresovaných inštitúcií. Následne som popísala priebeh a implementáciu v Slovenskej republike. Uviedla som hlavné zmeny v platobných nástrojoch, ktoré SEPA so sebou priniesla. Cieľom tejto bakalárskej práce je zhodnotiť efekty implementácie projektu SEPA v Slovenskej republike.

Teoretickú časť som aplikovala na časť praktickú, ktorej súčasťou bolo vytvorenie dotazníkov zameraných na štyri cieľové skupiny – banky, firmy, podnikateľov a ostatné fyzické osoby.

Praktická časť mala niekoľko čiastkových cieľov.

Prvým čiastkovým cieľom bolo zistiť, ako sú klienti informovaní o projekte SEPA a jeho výhodách, ktoré sa ponúkajú klientom, zároveň aj skutočnosť, či si banky dostatočne plnia svoje povinnosti podať dôležité informácie o systéme SEPA. Takmer všetci respondenti, banky aj ich klienti odpovedali pozitívne. Jednou z úloh bánk je informovať o všetkých zmenách v platobnom styku, ktoré sa týkajú ich klientov a zabrániť tak problémom pri platobnom styku.

Druhým cieľom bolo určiť preferencie klientov bánk v SEPA nástrojoch. Teda aké produkty SEPA klienti preferujú a používajú najčastejšie, a to od klientov, ako aj od bánk. Väčšina respondentov sa vyjadrila, že najčastejšie používajú úhrady ako SEPA nástroj. U podnikateľov a nepodnikateľov skončili na druhom mieste platobné karty, ktorými platia takmer všetky osoby. No v mnohých prípadoch sú platobné karty, hoci sú SEPA nástrojom, používané len pri tuzemských platbách. U právnických osôb za úhradami nasleduje inkaso ako druhý firmami najpoužívanější nástroj, ktorý vďaka SEPA priniesol novinky a vyššiu bezpečnosť.

Tretí cieľ sa týkal nákladov. Snahou bolo zistiť, ako implementácia projektu ovplyvnila jednotlivé náklady bánk, ale aj náklady a úspory firiem a úspory podni-

katel'ov i nepodnikatel'ov. Keďže je SEPA rozbehnutá v plnom prúde krátky čas, mnohí respondenti pocítili úspory v menšom množstve. Aj náklady u firiem a bánk nepredstavujú vysoké čísla, iba u nákladov v oblasti IT a rozvoj niektoré banky pocítili vyššie náklady ako pri ostatných položkách. Takmer všetky firmy, s výnimkou jednej, nepocítili zvýšenie nákladov. Preto je možné konštatovať, že kvôli krátkemu pôsobeniu projektu SEPA na Slovensku ešte úspory klientov bánk nedosiahli vysoké čísla, čo si vyžaduje existenciu SEPA viac rokov.

Ďalším cieľom bolo zistiť, či bankovní klienti využívajú výhody, ktoré im SEPA ponúka. To súvisí aj s cieľom identifikovať, koľkí klienti využívajú aj cezhraničné transakcie a koľkí práve naopak platia iba na národnej úrovni a teda nie sú schopní dostatočne posúdiť prínosy SEPA. Podľa odpovedí väčšina respondentov platí i mimo hranice Slovenska, u nepodnikatel'ov je ešte stále väčšie množstvo osôb, ktoré vykonávajú transakcie iba v tuzemsku, no toto množstvo nepresiahlo ani 40 percent. S cezhraničnými platbami súvisí aj možnosť využívať jediný účet bez toho, aby platiteľ musel mať založený účet aj v inej krajine, kam odosiela platby. S výnimkou firiem, z ktorých väčšina túto možnosť nevyužíva, firmy i podnikatelia v prevažnej miere používajú k cezhraničným platbám jediný účet, čo je pre nich výhoda, ktorú pociťujú. Túto prednosť pre svojich klientov vidia aj banky. Prevažná väčšina klientov si všíma i svoje prevody a ich zrealizovanie do konca nasledujúceho pracovného dňa, čo je tiež jeden z veľkých prínosov projektu SEPA, ktorý so svojou implementáciou priniesol.

Podľa výsledkov výskumu i zdrojov možno zhodnotiť, že priebeh implementácie projektu SEPA na Slovensku prebehol bez väčších problémov. Väčšina respondentov uviedla, že im boli poskytnuté informácie zo strany bánk. Všetky banky uviedli, že informovali svojich klientov o zmenách v bezhotovostnom platobnom styku v dôsledku zavedenia SEPA.

Na základe teoretických poznatkov a zistení z praktickej časti možno hodnotiť projekt SEPA ako výhodný systém pre všetkých účastníkov platobného styku, najmä z pohľadu klientov bánk. I keď niektoré banky pociťujú určité zvýšenie nákladov, na druhej strane je možné zvýšiť ich konkurencieschopnosť a následné zdokonaľovanie ich produktov pre svojich klientov.

Systém SEPA priniesol mnohé výhody, napr. v podobe skrátenia zrealizovania platieb. Jedná sa hlavne o platby do zahraničia, ktorých uskutočnenie je do konca nasledujúceho pracovného dňa. Taktiež sa zjednotili aj poplatky za prevod. Znamená to, že poplatky za cezhraničnú platbu sú rovnaké ako pri domácom prevode. Dôležitá je i transparentnosť prevodov, banky si nezrážajú žiadne poplatky za uskutočnené prevody.

5 Zoznam použitej literatúry

- About EPC: European Payments Council. *European Payments Council* [online]. ©2015 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.europeanpaymentscouncil.eu/index.cfm/about-epc/the-european-payments-council/>
- Čo je to SEPA platba?. *Tatra banka: Najlepší idú za nami* [online]. ©2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.tatrabanka.sk/sk/personal/ucet-platby/platobny-styk/sepa.html#sepa-platby>
- European Central Bank (ECB) and European Payment Council (EPC). *European Commission*. [online]. 11.11.2014. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/finance/payments/sepa/ecb_epc/index_en.htm
- Európska komisia. *Európska únia* [online]. 2010 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_sk.htm
- Holička, Peter. SEPA – ambiciózny projekt v oblasti platového styku. *BIATEC* [online]. Bratislava: Národná banka Slovenska, 2006, roč. 14, č. 10, s. 4-6 [cit. 2015-01-26]. ISSN 1335-0900. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2006/BIATEC_10_2006.pdf
- Jednotná oblasť platieb v eurách (SEPA). Integrovaný trh služieb retailového platobného styku* [online]. Luxemburg: Imprimerie Centrale s. a., 2009 [cit. 2015-01-26]. ISBN 978-92-899-0592-3. Dostupné z: http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2009sk.pdf
- Jednotná oblasť platieb v eurách (SEPA). Integrovaný trh služieb retailového platobného styku* [online]. Luxemburg: Imprimerie Centrale s. a., 2009 [cit. 2015-01-28]. ISBN 978-92-899-0592-3. Dostupné z: http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2009sk.pdf
- Kašparovská, Vlasta. *Banky a komerční obchody*. Kravaře: Marreal servis, 2010, 172 s. ISBN 978-80-254-6779-4
- Klienti Poštovej banky budú mať IBAN už aj na platobných kartách. *Poštová banka: Banka, ktorá sa o vás postará* [online]. 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <https://www.postovabanka.sk/novinky/tlacove-spravy/klienti-postovej-banky-budu-mat-iban-uz-aj-na-platobnych-kartach/>
- Klíring. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 1. júl 2013 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Kl%C3%ADring>
- Kotasová, Miroslava. Prechod na SEPA — po úspešnom začiatku ďalšia práca. *BIATEC*. [online]. Bratislava: Národná banka Slovenska, 2014, roč. 22, č. 6, s. 10-12 [cit. 2015-01-29]. ISSN 1335-0900 Dostupné z:

- http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2014/06-2014/03_biatic14-6_Kotasova.pdf
- Kotasová, Miroslava. SEPA úhrada a inkaso — dnes novinka, zajtra štandard. *BIA-TEC* [online]. Bratislava: Národná banka Slovenska, 2013, roč. 21, č. 7, s. 12-15 [cit. 2015-01-28]. ISSN 1335-0900 Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2013/07-2013/03_biatic13-7_kotasova.pdf
- Kotasová, Miroslava. SEPA úhrada — štandard pre platby v eurách. *OPH* [online]. 2013, č. 8, s. 4-5 [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Rozhovory/2013/OPH%20SEPA.pdf
- Kotasová, Miroslava. SEPA — budúcnosť v oblasti bezhotovostných platieb. *BIA-TEC*. [online]. Bratislava: Národná banka Slovenska, 2013, roč. 21, č. 1, s. 9-11 [cit. 2015-01-27]. ISSN 1335-0900 Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2013/03_biatic13-1_kotasova.pdf
- Making payments in the internal market [online]. Brussel: Commission of the european communities, 1990 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://aei.pitt.edu/4685/1/4685.pdf>
- MITTAŠ, Marek. *SEPA na Slovensku po prvom roku bez problémov*. In: *next future: Banky* [online]. 9.12.2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.nextfuture.sk/banky/clanky/sepa-na-slovensku-po-prvom-roku-bez-problemov/>
- Musa, H., Musová, Z. *SEPA — new stage in development of the european financial services markets*. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela, 2006. ISBN 80-8083-262-5, str. 231-232
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 260/2012 [online]. In: Brusel, 2012. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:094:0022:0037:SK:PDF>
- Nové pravidlá pre platobné služby v prospech spotrebiteľov a maloobchodníkov. *European Commission* [online]. 24.7.2013 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-730_sk.htm
- PATAKI, Rudolf, Ing. *Existencia SEPA v podmienkach SR* [online]. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: asocfin.sk/wp-content/uploads/2013/03/SEPA-SOPK_Pataki.ppt
- PCI DSS. *Slovenská sporiteľňa* [online]. ©2002-2015 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.slsp.sk/pci-dss.html>
- Platobné nástroje. SEPA úhrady, SEPA inkasá a spoločný rámec pre platobné karty. *Národná banka Slovenska* [online]. ©2015 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/platobne-systemy/sepa/platobne-nastroje>

- Platobné nástroje. SEPA úhrady, SEPA inkasá a spoločný rámec pre platobné karty. *Národná banka Slovenska* [online]. ©2015 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/platobne-systemy/sepa/platobne-nastroje>
- Pomôcky: Slovník pojmov. *VUB banka* [online]. ©2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.vub.sk/sepa/pomocky/>
- Právny rámec/legislatíva. MINISTERSTVO FINANCIÍ SR. *FINinfo: Portál finančnej osvety a ochrany finančného spotrebiteľa MF SR* [online]. ©2010, 4.6.2013 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.fininfo.sk/sk/eu-a-financny-trh/sepa/pravny-ramec-legislativa>
- Prezídium asociácie schválilo vytvorenie Výboru pre SEPA pri SBA. *Slovenská banková asociácia* [online]. 2007 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.sbaonline.sk/sk/presscentrum/aktuality/prezidium-asociacie-schvalilo-vytvorenie-vyboru-pre-sepa-pri-sba.html>
- Real-time gross settlement. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 17.2.2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Real-time_gross_settlement
- SEPA countries. *European central bank* [online]. ©2015 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/paym/retpaym/paymint/sepa/html/index.en.html>
- SEPA sa stáva realitou. *Slovenská banková asociácia* [online]. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.sbaonline.sk/sk/presscentrum/tlacove-spravy-sba/sepa-sa-stava-realitou.html>
- SEPA: Vereinfachung des europaweiten Zahlungsverkehrs. *Europäische Union: Für Sie da* [online]. ©2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://europa.eu/workingforyou/de/content/sepa-vereinfachung-des-europaweiten-zahlungsverkehrs>
- Smernica európskeho parlamentu a Rady [online]. In: Brusel, 2013 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0547:FIN:SK:PDF>
- Standardization and SEPA. *Oesterreichische Nationalbank* [online]. ©2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.oenb.at/en/Payment-Processing/Card-Payments/Standardization-and-SEPA.html>
- Statistical data on STEP2 SCT. *EBA CLEARING* [online]. ©2015 [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: https://www.ebaclearing.eu/Statistics-N=S2_Statistics-L=EN.aspx
- STEP2: THE PAN-EUROPEAN ACH. *EBA CLEARING* [online]. ©2015 [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: <https://www.ebaclearing.eu/STEP2-N=STEP2-L=EN.aspx>
- Štatistické údaje. *Národná banka Slovenska* [online]. [2015] [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/platobne-systemy/sips/statisticke-udaje>
- Štatistické údaje. *Národná banka Slovenska* [online]. [2015] [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/platobne-systemy/target2/statisticke-udaje>

- The Political Drivers: European Commission, European Parliament, Council of the EU Representing EU Governments, European Central Bank. *European payments council* [online]. ©2015 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://www.europeanpaymentscouncil.eu/index.cfm/about-sepa/the-political-drivers-european-commission-european-parliament-council-of-the-eu-european-central-bank-eu-governments/>
- Vyhľadávanie: Zmeny v oblasti SEPA platieb a SEPA inkás. ČSOB [online]. [2013] [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: https://www.csob.sk/vyhľadavanie?query=sepa&query_bottom
- Výročná správa 2013 [online]. Bratislava: Národná banka Slovenska, 2014 [cit. 2015-02-05]. ISBN 978-80-8043-196-9. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyroчнаSprava/protecte d/VSNBS13.PDF
- What is MyBank: Secure. Easy.Trustworthy. Pan-European. *MyBank: Secure Payments. Trusted Identity. EBA CLEARING* [online]. ©2015 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <https://www.mybank.eu/mybank/what-is-mybank/>
- Základné informácie o SEPA. *Národná banka Slovenska* [online]. ©2015 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/platobne-systemy/sepa/zakladne-informacie-o-sepa>
- Základné informácie o TARGET2. *Národná banka Slovenska* [online]. 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/platobne-systemy/target2/zakladne-informacie-o-target2>
- Zasielate platby? Využívate inkaso?. 1. februára 2014 nás čaká zmena. Prichádza SEPA*, 2013 [online]. Národná banka Slovenska. [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/OstatnePublik/NBS_SEPA_verejnost_letak_DL_web.pdf
- Zavedenie SEPA v Slovenskej Republike: Implementačný plán* [online]. Bratislava: Slovenská banková asociácia, 2006 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.sbaonline.sk/files/subory/KPS/verejne/Zavedenie-SEPA.pdf>
- Zavedenie SEPA v Slovenskej Republike: Implementačný plán* [online]. Bratislava: Slovenská banková asociácia, 2012 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PlatobneSystemy/SEPA/ImplementacnyPlanSEPA-verzia4.pdf

6 Prílohy

6.1 Príloha č. 1: Dotazník určený bankám

Dopad jednotného platobného systému SEPA na banky

Dobrý deň vážený respondent,

Chcela by som Vás poprosiť o vyplnenie krátkeho dotazníka, ktorý sa zameriava na dopad systému SEPA na slovenské banky. Tento dotazník je anonymný a odpovede využijem výlučne pre moju bakalársku prácu. Vyplnenie dotazníka Vám bude trvať len pár minút. Všetky otázky sú uzavreté budete mať na výber z uvedených konkrétnych možností, u ostatných máte na výber z možností ÁNO/NIE. U všetkých otázok môžete vybrať len jednu odpoveď.

Vopred Vám ďakujem za spoluprácu.

Michaela Nemcová, študentka Mendelovej univerzity, Provozně ekonomické fakulty v Brne

Informovali ste Vašich klientov o nových pravidlách platby SEPA?

- áno
 nie

Poskytujete poradenstvo klientom o SEPA produktoch?

- áno
 nie

V čom vidíte najväčšie výhody pre klientov zavedením SEPA ?

- zrýchlenie prevodu financií (najneskôr do konca nasledujúceho pracovného dňa)
 možnosť využitia jediného bankového účtu v celej oblasti SEPA
 možnosť odvolania inkasa zo strany platiteľa do 8 týždňov
 žiadny limit na výšku úhrady
 Iné

Ktoré produkty SEPA sú zo strany klientov najviac používané?

- SEPA úhrady
 SEPA inkasá
 SEPA platobné karty

Ktoré produkty SEPA sú zo strany klientov najmenej používané?

- SEPA úhrady
- SEPA inkasá
- SEPA platobné karty

Plánujete zvýšiť poplatky za služby z dôvodu zvýšených nákladov v rámci zavedenia SEPA?

- áno
- nie

Zaregistrovali ste sťažnosti klientov pri platbách SEPA:

- so SEPA inkasami
- so SEPA úhradami
- so SEPA platobnými kartami
- nezaregistrovali sme žiadne sťažnosti zo strany klientov

Približne aké veľké náklady ste zaznamenali v nasledujúcich položkách pri zavádzaní SEPA v sekcii transakcie a spracovanie ?

- Do 20 %
- 20% - 40%
- Nad 40 %
- Neviem

Približne aké veľké náklady ste zaznamenali v nasledujúcich položkách pri zavádzaní SEPA v sekcii distribúcia a obsluha?

- Do 20 %
- 20% - 40%
- Nad 40 %
- Neviem

Približne aké veľké náklady ste zaznamenali v nasledujúcich položkách pri zavádzaní SEPA v sekcii IT systémy a rozvoj?

- Do 20 %
- 20% - 40%
- Nad 40 %
- Neviem

Približne aké veľké náklady ste zaznamenali v nasledujúcich položkách pri zavádzaní SEPA v sekcii réžie?

- Do 20 %
- 20% - 40%
- Nad 40 %
- Neviem

U ktorých položiek z časti Transakcie a spracovanie ste zaznamenali najvyšší nárast nákladov?

- hotovosť
- inkasá
- úhrady
- platobné karty
- prioritné platby
- dodatočné služby (s pridanou hodnotou)

Približne koľko odvolaní inkasa zo strany platiteľa ste mesačne museli vybaviť?

- menej ako 10
- do 20
- viac ako 20
- k tejto otázke nemáme žiadne záznamy

6.2 Príloha č. 2: Dotazník určený firmám

Dopad jednotného platobného systému SEPA na právnické osoby

Dobrý deň vážený respondent,

Chcela by som Vás poprosiť o vyplnenie krátkeho dotazníka, ktorý sa zameriava na dopad systému SEPA na právnické osoby a jeho využívanie právnickými osobami na Slovensku. Tento dotazník je anonymný a odpovede využijem výlučne pre moju bakalársku prácu. Vyplnenie dotazníka Vám bude trvať len pár minút. Väčšina otázok je uzavretých, budete mať na výber z uvedených konkrétnych možností, resp. máte na výber z možností ÁNO/NIE. U týchto otázok môžete vybrať len jednu odpoveď. Posledné dve otázky sú s otvorenou odpoveďou.

Vopred Vám ďakujem za spoluprácu.

Michaela Nemcová, študentka Mendelovej univerzity, Provozně ekonomickej fakulty v Brne

1. Informovala Vás banka o SEPA platbách?

- áno
 nie

2. Aké produkty SEPA využívate najčastejšie?

- SEPA inkaso
 Platobná karta
 SEPA úhrady

3. Poskytujete služby SEPA inkaso , resp. máte pridelený CID – identifikáciu kreditora?

- áno
 nie

4. Poskytujete služby SEPA inkaso aj v zahraničí?

- áno
 nie

5. Na koľkých trhoch v zahraničí pôsobíte?

- do 3
- viac ako 3
- Nepôsobíme na žiadnom trhu v zahraničí

6. Približne koľko cezhraničných platieb mesačne uskutočnite?

- do 10
- 10 - 20
- viac ako 20

7. Využívate len jeden bankový účet v rámci cezhraničných platieb?

- áno
- nie

8. Sú pri platbách dodržané zo strany banky časové limity odoslania/pripísania peňazí na cieľový účet nasledujúceho pracovného dňa?

- áno
- nie

9. Využijete prechodné dvojročné obdobie na komunikáciu s bankou v starom dátovom formáte (2 roky)?

- áno
- nie

10. Úpravu účtovného systému plánujete rozložiť do povolených dvoch rokov ?

- áno
- nie

11. Mali ste pri úpravách účtovného systému zvýšené náklady?

- áno
 nie

12. Počítate s návratnosťou finančných prostriedkov po týchto úpravách?

- áno
 nie

13. Približne akú veľkú finančnú úsporu ste pocítili vďaka jednotným cenám systému SEPA?

- Do 10%
 10%-20%
 Nad 20%
 Nevieť

14. Využili ste možnosť odvolania inkasa v lehote 8 týždňov?

- áno
 nie

15. Ak áno, boli Vám pripísané prostriedky v plnej výške na účet?

- áno
 nie

16. V akom odbore podnikáte?

17. Uvedte, prosím, približný počet zamestnancov.

6.3 Príloha č. 3: Dotazník určený podnikateľom

Dopad jednotného platobného systému SEPA na fyzické osoby-podnikateľov

Dobrý deň vážený respondent,

Chcela by som Vás poprosiť o vyplnenie krátkeho dotazníka, ktorý sa zameriava na dopad systému SEPA na fyzické osoby – podnikateľova jeho využívanie fyzickými osobami- podnikateľmi na Slovensku. Tento dotazník je anonymný a odpovede využijem výlučne pre moju bakalársku prácu. Vyplnenie dotazníka Vám bude trvať len pár minút. Všetky otázky sú uzavreté, budete mať na výber z uvedených konkrétnych možností, u ostatných máte na výber z možností ÁNO/NIE. U všetkých otázok môžete vybrať len jednu odpoveď. Jedna otázka je otvorená.

Vopred Vám ďakujem za spoluprácu.

Michaela Nemcová, študentka Mendelovej univerzity, Provozně ekonomickej fakulty v Brne

Informovala Vás banka o SEPA platbách?

- áno
 nie

Aké produkty SEPA využívate najčastejšie k svojej podnikateľskej činnosti?

- SEPA inkaso
 Platobná karta
 SEPA úhrady

Realizujete aj cezhraničné platby?

- áno
 nie

Koľko cezhraničných transakcií mesačne vykonáte?

- do 2
 do 5
 viac ako 5

Využívate len jeden bankový účet v rámci cezhraničných platieb?

- áno
 nie

Sú pri platbách dodržané zo strany banky časové limity odoslania/pripísania peňazí na cieľový účet - koniec nasledujúceho pracovného dňa?

- áno
 nie
 nesledujem to

Na koľkých trhoch v zahraničí pôsobíte?

- do 3
 viac ako 3
 nepôsobím na žiadnom trhu v zahraničí

Približne akú veľkú finančnú úsporu ste pocítili vďaka jednotným cenám systému SEPA?

- Do 5% z nákladov
 Od 5% do 10% z nákladov
 Od 10% do 20% z nákladov
 Nad 20 % z nákladov
 Neviem

Využili ste možnosť odvolania inkasa v lehote 8 týždňov?

- áno
 nie

Ak áno, boli Vám pripísané prostriedky v plnej výške na účet?

- áno
 nie

V akom odbore podnikáte?

Koľko máte rokov?

- 25 - 34
- 35 - 44
- 45 - 55

Aké je Vaše dosiahnuté vzdelanie?

- Základné
- Odborné bez maturity
- Stredoškolské alebo odborné s maturitou
- Vysokoškolské (bakalárske, magisterské, doktorandské)

6.4 Príloha č. 4: Dotazník určený nepodnikateľom

Dopad jednotného platobného systému SEPA na fyzické osoby

Dobrý deň vážený respondent,

Chcela by som Vás poprosiť o vyplnenie krátkeho dotazníka, ktorý sa zameriava na dopad systému SEPA na fyzické osoby a jeho využívanie fyzickými osobami na Slovensku. Tento dotazník je anonymný a odpovede využijem výlučne pre moju bakalársku prácu. Vyplnenie dotazníka Vám bude trvať len pár minút. Všetky otázky sú uzavreté, budete mať na výber z uvedených konkrétnych možností, u ostatných máte na výber možnosť ÁNO/NIE. U všetkých otázok môžete vybrať len jednu odpoveď.

Vopred Vám ďakujem za spoluprácu.

Michaela Nemcová, študentka Mendelovej univerzity, Provozně ekonomické fakulty v Brne

Informovala Vás banka o SEPA platbách?

- áno
 nie

Aké produkty SEPA využívate najčastejšie?

- SEPA inkaso
 Platobná karta
 SEPA úhrady

Realizujete aj cezhraničné platby?

- áno
 nie

Kolko cezhraničných transakcií mesačne vykonáte?

- do 2
 do 5
 viac ako 5

Využívate len jeden bankový účet v rámci cezhraničných platieb?

- áno
 nie

Sú pri platbách dodržané zo strany banky časové limity odoslania/pripísania peňazí na cieľový účet - koniec nasledujúceho pracovného dňa?

- áno
 nie
 nesledujem to

Akú veľkú mesačnú finančnú úsporu ste pocítili vďaka jednotným poplatkom systému SEPA?

- do 2 EUR
 do 5 EUR
 do 10 EUR
 nad 10 EUR

Využili ste možnosť odvolania inkasa v lehote 8 týždňov?

- áno
 nie

Ak áno, boli Vám pripísané prostriedky v plnej výške na účet?

- áno
 nie

Koľko máte rokov?

- 25-34
 35-44
 45-55

Aké je Vaše dosiahnuté vzdelanie?

- Základné
- Odborné bez maturity
- Stredoškolské alebo odborné s maturitou
- Vysokoškolské (bakalárske, magisterské, doktorandské)

